Ե. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1206 ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1888 (Ն. Տ.) 23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1888 10 ՃԷՄԱԶԻՒԼ ԷՎՎԷԼ 1305

20 ՓԱՐԱ (Ց՚ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعلیه ده غلطه ده نورادونکیان خانده « ارهولك » غزته سی اداره سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ (Ց՚ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան դահեկան արծաթ 160
» » վեցամսեայ » » 80
» » եռամսեայ » » 40
Գաւառաց » եւ տեղական
թղթատարով տարեկան » » 240
Գաւառաց համար եւ տեղական
թղթատարով վեցամսեայ » » 120
Օտար երկիրներ, տարեկան ֆրանք 56
» » վեցամսեայ » 28
Ներս ղրկուած լրագրաց ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չտրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՅՈՒՆՈՒԱՐ, 1888

ԱԶԳԱՅԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Ս. ԾՆՆԴԵԱՆ ՇՆՈՐՀԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՌԹԻՒ

Ս. Ծննդեան տօնին առթիւ Պատրիարքարանի մէջ փոխանակուած պաշտօնական յայտարարութիւնք ուշագրաւ հանգամանք մ'ունէին մասնաւորապէս ներկայ պարագայից առթիւ. ի դիմաց ազգային երեսփոխանական, վարչական, թաղական և ընկերական մարմնոց Ազգ. Ժողովոյ Ատենապետը բովանդակ Ազգին զգացումներն յայտնեց՝ շեշտելով Հայոց դարաւոր հաւատարմութեան վրայ առ Օսմանեան փառապանծ Գահն. Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ, թէպէտ հրաժարեալ, չէր ուզած այսպիսի հանդիսաւոր առթիւ մը անգլուխ թողուլ Ազգին կեդրոնական պաշտօնարանը, նոյն մտօք խօսեցաւ, հրապարակաւ հերքում տալով «Ազգին առ Տէրութիւնն հաւատարմական զգացմանց վրայ ստուեր «ձգելու ջանահնար անխիղճներուն» զրպարտութեանց, անգամ մ'ևս հաստատելով սա ճշմարտութիւն թէ Ազգն իւր ամբողջութեամբ կամ ազգայինք անհատօրէն որք վեհ. Սուլթան Ապտիւլ-Համիտ Կայսեր հովանաւորութեան ներքև գտնուելու պատիւն ունին՝ չեն շեղած բնաւ հաւատարմութեան շաւղէն, որ Հայոց աւանդական ուղղութիւնն է, և անպէս պիտի մնայ մինչև վերջն. Ո՛չ միայն օճիր, այլ և յիմարութիւն է կասկածի ներքև թողուլ այսպիսի ժողովրդի մը ուղղամտութիւնն ու հաւատարմութիւնն, և որովհետև իրողութիւնք բնաւին ձեռնտու չեն այդ կարգի ամբաստանութիւններ ընելու Ազգին դէմ, աներկբայելի է թէ զրպարտիչք կը շարժին անձնական գձուձ նկատումներով, զորս իրենց իսկական արժէքով գնահատելու անշուշտ կարող պիտի լինի Կայս. Կառավարութիւնն իւր հանրածանօթ արդարասիրութեամբ և անաչառութեամբ.

Ուշագրաւ էր նաև ի դիմաց եկեղեցական դասուն և ի մասնաւորի ի դիմաց Կրօնական Ժողովոյն Գեր. Հմայեակ Եպիսկոպոսի յայտարարութիւնը. Ն. Գերապատուութիւն հաստատապէս հռչակեց թէ հայ եկեղեցականութիւնն երկու աւագ պարտականութիւններ ունի, որոց հաւատարիմ մնացած է ցարդ, և հաւատարիմ պիտի մնայ յետ այսօրիկ ևս. Հայ եկեղեցականութեան առաջին պարտականութիւնն է, ըսաւ, հսկել անվթար պահպանման ազգային-եկեղեցական առանձնաշնորհմանց, որք Ազգին և եկեղեցւոյն պահպանման համար կենսական կարևորութիւն ունին, և զորս Օսմանեան Վեհապետք, իրենց լուսամիտ հայրենասիրութեամբ, ինքնայօժար շնորհած են Հայոց Ազգին, թէ՛ վարձատրելու համար այս Ազգին հաւատարմութիւնն, և թէ մինչև վերջն Օսմանեան Գահուն սերտիւ կապուած պահելու համար զայս պատմական Ազգ. Հայ եկեղեցականութեան երկրորդ պարտականութիւնն է, ըսաւ Ն. Գերապատուութիւն, հսկել անվթար պահելու Ազգին հաւատարմութիւնն առ մեծազօր Տունն Օսմանեան կայսերաց, որոց հովանւոյն ներքև հինգ երկար դարերէ ի վեր պահպանուած է Հայ Ազգութիւնն, որ իրեն միակ բնական պաշտպան կը նկատէ Օսմ. կայսրութիւնն. և հետևապէս այդ Գահուն նկատմամբ հաւատարմութիւնն ալ իրեն համար նուիրական պարտաւորութիւն կը համարի. Տ. Հմայեակ Եպիսկոպոս այսպէս շատ ճիշդ սահման մը տուաւ հայ եկեղեցականութեան պաշտօնին ի մէջ Ազգին և Տէրութեան. Քանի որ այս ոգւով կ'ուղղուի հայ եկեղեցականութիւնն, Ազգն, ապահով է թէ Տէրութիւնը ձեռք չի զպչիր ազգային-եկեղեցական առանձնաշնորհմանց, և Կայս. Կառավարութիւնն ևս ապահով է թէ Հայոց Ազգն, ինչպէս ցարդ, այսուհետև ալ մազիւ չափ չի շեղիր հաւատարմութեան շաւղէն.

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, պատասխանելով Կրօնական Ժողովոյ երկրորդ Ատենապետին, ցրեց այն երկիւղներն որք արտայայտուած են ի մասին պահպանման Առանձնաշնորհմանց, և հաւաստեց թէ Կայս. Կառավարութիւնն ո՛և է դիտում չունի Առանձնաշնորհմանց դէմ. Չար լեզուներ որք Ազգին հաւատարմութիւնը կասկածելի ցուցած են, նմանապէս կասկածի տակ ձգած են Առանձնաշնորհմանց պահպանումը. Բայց Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ շատ անգամներ առիթ ունեցած է ի մօտոյ շօշափելու Կայս. Կառավարութեան Նախարարաց հայեացքն յայսմ մասին, լիակատար վստահութիւն յայտնեց թէ իւր հանրածանօթ իմաստութեամբ և հեռատեսութեամբ Կայս. Կառավարութիւնն հեռի կը գտնուի այս տեսակ մտադրութիւններէ, և թէ Ազգն իրաւունք և պարտականութիւն ունի ամենայն վստահութեամբ սպասել առկախ կարևոր խնդրոց մօտալուտ նպաստաւոր լուծման.

Ս. Ծննդեան շնորհաւորութեանց առթիւ դիտողութեան արժանի ցաւալի պարագայ մը եթէ կար, Ազգին ոչ-պաշտօնական երևելեաց խմբովին բացակայութիւնն էր այս պատկառելի եւ հրահանգիչ արարողութենէ. Չէ թէ միայն այս անգամ, այլ ուրիշ անգամներ ալ, այսպիսի հանդիսաւոր առիթներու մէջ, մեք ցաւ ի սիրտ տեսած ենք թէ Ազգին ան երևելիք որք պաշտօնական դիրքի մը բերմամբ հարկադրեալ չեն ներկայ գտնուելու, միշտ բացակայ կը մնան Զատկի և Ծննդեան պատրիարքական ընդունելութիւններէն. Իրենց հոգևոր պետին հետ այսպէս չեն վարուիր Յոյնք. Հաճելի է տեսնել թէ ո՛րպիսի փութաջան կանոնաւորութեամբ յոյն ազգին երևելի սեղանաւորք, վաճառականք, ուսեալ դասք եւ պետական պաշտօնեայք՝ իրենց համազգեստներով՝ ներկայ կը գտնուին Ֆէների Պատրիարքարանին մեծ ընդունելութեանց. Եթէ յոյն ժողովուրդն հայ ժողովուրդէն աւելի յարգանք կը տածէ իւր ազգային—եկեղեցական իշխանութեան նկատմամբ, զարմանք չէ, զի յոյն ժողովուրդն այդ յարգանաց գովելի օրինակը կ'առնու անոնցմէ որք իրենց պետական, նիւթական և իմացական դիրքով առաջնորդներն են յունական ընկերութեան Կ. Պոլսոյ. Երկուց ազգաց երևելիներուն սովորութեանց և վարմանց մէջ դիտուած այս ցաւալի հակապատկեր ա՛նչափ ակներև է և ա՛նչափ պերճախօս, որ չենք ուզեր երկարել այս վշտալի նիւթիս վրայ, և կը յուսանք թէ յետ այսօրիկ, գէթ Ծննդեան և Զատկի պաշտօնական արարողութեանց առթիւ, Ազգին պաշտօնաւոր, ուսեալ և մեծահարուստ դասերն աւելի յարգանօք կը վարուին Պատրիարքական իշխանութեան հետ.

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ

ԱՆԳԼ. ԸՆԴՀ. ՀԻՒՊԱՏՈՍ Պ. ԱՊՊՕԹԻ ՄԷԿ ՆՈՐ ՏԵՂԵԿԱԳՐՈՅՆ ԱՌԹԻՒ

Անգլիոյ կառավարութիւնն ուրոյն կապոյտ Տետրակով մը վերջերս հրատարակեց՝ ի մէջ այլոց՝ իւր Դաւրէժի ընդհանուր հիւպատոս հանրածանօթ Պ. Ապպօթի մէկ նոր տեղեկագիրը վերաբերմամբ Պարսկաստանի վաճառականութեան, յորում Հայք բաւական դեր մ'ունին.

Պ. Ապպօթ կ'ըսէ որ թէպէտ Ատրպատականի նահանգին մէջ ներածեալ ապրանքները շատ աւելի են արտածեալ ապրանքներէն, բայց սխալ է մակաբերել թէ ընդհանուր Պարսկաստանի համար ևս այնպէս լինի. Դաւրէժ է տակաւին գլխաւոր մթերանոց դուրսէն բերուած ապրանաց, մինչ արտածեալ ապրանաց մեծագոյն մասն ուրիշ ճամբաներով դուրս կ'ելնեն երկրէն. Վերջին քանի մը տարւոց մէջ Պարսկաստան չհարկադրեցաւ դրամ արտածել ի վճարում ներածեալ վաճառականաց. Ընդհակառակն, վաճառականք արծաթի ձողերու ներածումը շահաւոր գտան վերջին տարիներս.

1888 տարւոյն մէջ ի Դեհրան տեղի պիտի ունենայ Պարսկաստանի ճաշակին յարմար ռուսական տարազագործութեանց ցուցահանդէս մը, և Պ. Ապպօթ խորհուրդ կուտայ Անգլիոյ և Հնդկաստանի վաճառականաց և գործարանատերց որ ոյժ տան Պարսկաստանի հետ իրենց գործառնութեանց՝ ձեռնհաս ներկայացուցիչներ ղրկելով Պարսկաստանի և կեդր. Ասիոյ գլխաւոր հրապարակներուն. Հնդկաստանէն ի Պարսկաստան ներածեալ վաճառք տարին մէկ միլիոն անգլ. ոսկիէ աւելի արժէք ունին. Պ. Ապպօթ կ'առաջարկ նաև որ անգլիական և հնդկային տարազագործութեանց ցուցահանդէս մը բացուի Սպահանու կամ Դեհրանի մէջ. Կը ծանուցուի թէ Ռուսիայէն ի Պարսկաստան ներածմունք ակնկալուածին չափ չեն աւելցած. Խորասանի նահանգին մէջ, Մանչէստրի վաճառք բացարձակապէս նախամեծար կը համարուին. Գերմանական և աւստրիական ապրանք շատ կը ծախուի՝ բուրդի գնոյն բարձրանալուն պատճառաւ. Ֆրանսական և պելճիքական նուրբ չուխայք (draps fins և draps de fantaisie) կ'սկսին հաստատուիլ Պարսկաստանի հրապարակաց մէջ. Շաքար մեծաւ քանակութեամբ կը բերուի Ֆրանսայէն և Ռուսիայէն. Բայց շատ առատ կուգայ, և քիչ շահ կուտայ.

Տրապզոնի և Կաւկասիոյ ճամբաներուն մրցման և ընդհանրապէս Պարսկաստանի հետ Անգլիոյ վաճառականութեան նկատմամբ Պ. Ապպօթ կ'ըսէ. «Տրապզոն-Կարնոյ ճամբան լաւ կը բանի. Բեռնագինք համեմատապէս թեթև են, և վաճառքներն որք այդ երկրէ կ'անցնին՝ ճշդիւ եւ լաւ վիճակի մէջ կը հասնին Պարսկաստան. Կաւկասեան ճամբուն [illegible] դէմ փակուիլ ի սկզբան ենթադրուածին չափ վնասաբեր չեղաւ Դաւրէժի շահուց. Կը հաւաստեն ինձ թէ, մինչև իսկ եթէ Ռուսիա վերաբանայ Կաւկասեան ճամբան, վաճառականք վերստին նախամեծար պիտի համարին Տրապզոն-Կարնոյ ճամբան. Վիէննայէ եկած աւստրիացի վաճառական մը, որ անցեալ տարի կարգ մը վաճառաց օրինակներ բերած էր Դաւրէժ, այժմ հոն բացած է Պօն Մարշէ մը, ուր զգեստեղէն եւ մանր մունր վաճառք կը ծախէ. բայց Ռուսիոյ կողմէ տակաւին ծանր մրցում մը չերևիր անգլիական պածոններու և սպիտակ կտաւներու դէմ. Պ. Ապպօթ չի կարծեր նաև որ օտար մրցումն երբեք կարենայ վնասել անգլիական վաճառականութեան ի Պարսկաստան, եթէ անգլիական ապրանք ներածող վաճառականք, անգլիական գործարանատերք և առևտրական սենեակք ի նկատ առնուն անգլիական ապրանաց նկատմամբ պարբերաբար հրատարակուած դիտողութիւնները.

Վերջերս Դաւրէժի վաճառականութեան բաւական վնասեցին բնիկ վաճառականաց դրամական դժուարութիւնք, որք առանց մեծ դրամագլխոց ընդարձակ գործերու ձեռնարկելով, հարկադրեցան շուտով վաճառել իրենց ձեռքը գտնուած ապրանքը, գոհանալով խիստ քիչ շահով, և շատ անգամ ալ վնաս կրելով. Պ. Ապպօթ զայս անգոհացուցիչ վիճակ կը վերագրէ գլխաւորապէս սա պատճառներու. 1. Դաւրէժի հրապարակին վրայ վճարմանց համար երկար պայմանաժամեր տրուիլը. 2. Պարտականներուն իրենց պարտքը ժամանակին չվճարելն. 3. Դրամական շրջաբերութեան մէջ տեղի ունեցած զեղծումները, զորս կը գործեն սարաֆներն, որք յաճախ ծայրագոյն խառնաշփոթութեան մէջ կը թողուն հրապարակը, ծանր վնաս պատճառելով վաճառականաց. Տեղային վաճառականութեան յետնեալ վիճակին գլխաւոր պատճառներէն մին է Պարսկաստանի դրամական շրջաբերութեան անկանոնութիւնն. Եւրոպական գրութեամբ սեղանաւորական հաստատութեանց բացակայութեան պատճառաւ, առևտրական գործողութիւնք կանխիկ դրամով կը կատարուին, և զայս դիւրացնելու համար Դաւրէժի դրամափոխներու ստուար խումբն յոյժ կարևոր դեր մը կը կատարէ. Կրնանք ըսել թէ բովանդակ պատրաստ դրամը կը գտնուի այս անհատից ձեռքն, և դրամական վճարմունք կը կատարուին մէկ դրամափոխէն միւսին վրայ փոխանցուած չէքերով. Այս դրութիւն, որ Լոնտոնի Clearing Houseին մէկ մանրանկարը կրնայ համարուիլ, օրինաւոր է, և կը դիւրացնէ առևտրական գործառնութիւնները, ցորչափ զեղծմունք չեն սպրդիր անոր մէջ. Բայց Սարաֆք, հնչուն դրամի մեծագոյն պաշարն ունենալով ի ձեռին, յաճախ ապօրէն օգուտ մը կը քաղեն իրենց մենաշնորհեալ դիրքէն՝ դրամի նուազութեան միջոցին դրամի սակն արտասովոր համեմատութեամբ բարձրացնելով. Ի սկզբան 100ին 1 կամ 2 է այս, բայց պատահած է որ [illegible] բարձրացած է մինչև 100ին 22 ½. Պ. Ապպօթ գոհունակութեամբ կը հաստատէ թէ այսպիսի պարագայից մէջ երբեմն պարսիկ իշխանութիւնք կը միջամտեն յանցաւորները պատժելով. Որովհետև նշաններ կան թէ լումայափոխք կ'ուզեն այս եղանակաւ առաւել ևս հարստանալ ի վնաս վաճառական հասարակութեան, Պ. Ապպօթ կ'իմանայ թէ Ատրպատականի Կուսակալը մտադրութիւն յայտնած է լուծում մը տալու այս կենսական խնդրոյ.

Փարիզ, 13 յունուար. Կառավարութիւնք կարծեաց փոխանակութիւն մը կ'ընեն պուլկարական խնդրոյն վրայ համաձայնութիւն մը գոյացնելու համար. Բայց պաշտօնական բանակցութեանց չէ սկսուած տակաւին.

—Լոնտոն, 13 յունուար. Տէյլի Նիւզ կը ծանուցանէ թէ Փարիզի կոմսին որդի Ֆիլիբ Իշխանն և Շարդրի դքսին որդի Հանրի Իշխանն (որք իբրև արքայական թեկնածու արտաքսուած էին ֆրանսական բանակէն,) արտօնութիւն խնդրած են ռուսական բանակին մէջ ծառայելու.

—Լոնտոն, 14 յունուար. Զրոյց կայ թէ անձինք ոմանք, ընդ որս մի քանի սպայք և պաշտօնատարք, ձերբակալուեր են ի Սոֆիա, Ֆերտինանտ Իշխանի դէմ ուղղեալ դաւադրութեան մը պատճառաւ.

—Լոնտոն, 15 յունուար. Ֆերտինանտ Իշխանի դէմ դաւադրութիւն մը նիւթուելուն լուրը չհաստատուեցաւ.

—Սոֆիա, 14 յունուար. Ամանորի առթիւ սպայից խնդակցութեանց պատասխանելով, Ֆերտինանտ Իշխան ըսաւ թէ պարագաներ կրնան ծագիլ որք հարկադրեն զՊուլկարիա իւր իրաւունքները պաշտպանելու, և յայնժամ պիտի տեսնուի թէ ինք ալ (Ֆերտինանտ Իշխան) պատրաստ է մեռնիլ Պուլկարիոյ համար.

—Մոսկուա, 25 յունուար. Հապէշական բանակն համախմբուած է յԱմարա, Մասուայէ չորս օր հեռի. Կը կարծուի թէ Յովհան թագաւորն և իւր զօրավարք յառաջխաղացութիւն մը կը մտաբերեն.

—Լոնտոն, 15 յունուար. Վիէննայէ տրուած վերջին լրոց նայելով, Աւստրիոյ եւ Ռուսիոյ միջև յարաբերութեանց բարւոքումն աւելի երևութական է քան իրական. Շրջանակաց ոմանց մէջ, մինչև իսկ անհնար կը համարուի ուղղակի համաձայնութիւն մը Աւստրիոյ և Ռուսիոյ միջև պուլկարական խնդրոյն վրայ. Նուազագոյն զիջողութիւնն որով Ռուսիա կրնայ շատանալ՝ Աւստրիոյ կողմէ կը համարուի մեծագոյն զոհողութիւնն. Ուստի, Քալնոքի կոմս կը ջանայ կարելի գործել եւրոպեան դեսպանախորհրդոյ մը գումարումը պուլկարական խնդրոյն կարգադրման համար.

Պելկրատէ կը ծանուցուի թէ Պրոտ գաւառակին ան բնակիչք որք սերպօ-պուլկար պատերազմին ատեն Պուլկարաց նկատմամբ համակրանք տածելնուն պատճառաւ բանտարկութեան դատապարտեալ կը գտնուին սերպ կառավարութեան հրամանաւ, յունական ամանորի օրն արքայական ներման արժանացան և բանտէն արձակուեցան.

—Սպանիոյ Խորհրդարանը մերժեց արմտեաց մաքսը բարձրացնելու համար պահպանողականաց պետ Պ. Քանովասի առաջարկը.

—Ռուս լրագիրք կը ծանուցանեն թէ ռուս Կառավարութիւնը կը խորհի մէգրական դրութիւն մուծանել ի Ռուսիա.

—Լևոն ԺԳ.ի յոբելեանին առթիւ Հռոմ գացած կաթոլիկ եկեղեցականք էին 1 Պատրիարք, 9 Կարդինալ, 36 Արքեպիսկոպոս և 100 Եպիսկոպոս.

—Ռուսական փակեալ Համալսարանաց մօտալուտ բացման լուրն հերքուեցաւ. Բացման համար թուական չէ որոշուած դեռ.

Չէգինէէ կը ծանուցուի թէ Չեռնակորայի մէջ 30,000 անձինք սովէ կը տառապին. Օտեսայէ ռուսական մարդասիրական ընկերութեան ղրկած ցորենաբարձ շոգենաւը տակաւին Չեռնակորայի եզերքը չէր հասած նոր տարւոյն սկիզբը. Չէգինէէի կառավարութեան և ժողովրդեան բրած նպաստները բոլորովին անբաւական են տիրող մեծ թշուառութեան դարման տանելու.

Նախընթաց շաբթուն տեղի ունեցաւ Կլասկովի խնայողութեանց Դրամատան տարեկան ժողովն. Այս Դրամատուն ժողովրդային խնայողութեանց պահպանման և շահաւորման յատկացեալ մեծագոյն հաստատութիւնն է աշխարհի վրայ. Նախագահը ծանոյց թէ Դրամատունն ունի այժմ 4,680,000 անգլ. ոսկի, որոյ փոխարէն խնայողներու կը պարտի 4,622,000 ոսկի, և շահն է 58,000 ոսկի. Այս դրամատան մեծ թէ փոքր գումար մը յանձնող խնայասիրաց թիւն է այժմ 137,204, ան է՝ 3 541 հոգիք աւելցած են 1887 տարւոյն մէջ.

—)(44)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԷՌՆԷՍԴ ՖԷՏՕ

ՇԱԼԻ ԿՈՄՍՈՒՀԻՆ

Սակայն, կոմսին մեկնումէն յետոյ, պառոնն անձկութեամբ համակուեցաւ. Իւր տեղն ով ալ լինէր, մինչև հետևեալ օրն սպասելու պաղարիւնութիւնը չպիտի ունենար. Առանց որոշապէս գիտնալու թէ ի՛նչ պիտի ընէր, սակայն փափաքելով եթէ կարելի լինէր՝ մեծ դժբաղդութեան մը առաջքն առնուլ, դուրս ելաւ, կառք մը նստաւ, եւ Շալիի ապարանքը գնաց, Ռէն-Հօրդանսի ծառուղին. Անդ... ոչ ոք. Վերստին կառք նստաւ եւ Սէն-Ֆլօռանդէն փողոց, Դիսիան իշխանին տունը գնաց... Անդ ևս ոչ ոք. Յայնժամ Ֆլոռանսի տունը գնաց.

Գիշերուան ժամ երկուքն էր երբ անդ հասաւ.

Ամեն բան խառնիխուռն էր «սալեզին» տան մէջ. Մարդիկ բարձրաձայն կը խօսէին դրան տակ. Կառք մը կեցած էր գաւթին խորը, վերնայարկին ներքև. Պառոնը, սանդուղէն վեր ելած ատեն, հանդիպեցաւ դիակի մը զոր սպասաւորներ կը փոխադրէին.

Մօտեցաւ եւ ճանչցաւ Դիսիան իշխանին դէմքն, արենագոյն.

Ըսին իրեն.

—Ֆրիտէնը գլուխն ելեր և յանկարծամահ եղեր է.

Եւ յետոյ.

—Իւր տունը կը տանին զինքը.

Եւ դիակը դրուեցաւ կառքին մէջ.

Պառոնը բոլոր մարմնովը կը սարսռար այդ արիւնաթաթախ դէմքը տեսած լինելուն և այդ լուրերն առնելուն վրայ. Սակայն շարունակեց վեր ելնել. Անդաստանին մէջ ոչ ոք կար. Սենեկաց դուռը բաց էր. Ներս մտաւ. Զարմանք կալաւ զինքն երբ տեսաւ սեղանատունն որուն վառ ջահերն և ճրագներն ոչ ումեք համար լոյս կուտային, և երբ սեղանին վրայ տեսաւ ընթրիքի մը հատակտորներն, հանդերձ շամբանիայի բաժակներով.

Փութաց սենեակներէն անցնիլ. Ամեն բան խառն ի խուռն էր. Ոչ ումեք հանդիպեցաւ. Խորէն սակայն, ննջարանին դրան ետևէն, աղաղակներ, հեծութիւններ լսեց. Ֆլոռանսն էր որ կը տագնապէր ջղային տագնապի մը յուզմանց մէջ.

Ալեզն ոտքի ելաւ ճանչելով պառոնը. Յետոյ նորա թևերուն մէջ նետուեցաւ, վերստին ճչելով եւ հեկեկալով, յորդառատ արցունք թափելով.

Աւասիկ ինչ պատահած էր.

Շալի կոմսն ահագին գումար մը վճարելով յաջողած էր բացարձակ տէր լինիլ խառնակեցիկ աղջկան ապարանքին. Ժամ մէկին անդ հասաւ եւ սանդուղէն վեր ելաւ. Նախ արձակեց երեք սպասուհիներն, եւ իրենց պատուիրեց իրենց սենեակէն դուրս չելնել, ինչ որ ալ լսէին.

Սպասուհիները մեկնեցան.

Ընթրիքը նոր աւարտած էր. Կոմսը կանգ չառաւ ո՛չ սեղանատան, ո՛չ սրահին մէջ. Ուղղակի առանձնոցը գնաց. Առանձնոցին դուռը գոցուած էր. այլ երկու թև ունէր. Մեղմիւ քաշեց ձողերը. դուռը բացուեցաւ կրնակի վրայ.

Կրնաք երևակայել թէ ի՛նչ զգաց այդ պարկեշտ մարդն, այդ հայրն, երբ իւր զաւակաց մայրը տեսաւ այդ թշուառականին եւ այդ աղջկան մէջտեղ... Անշուշտ զայրոյթը դեր ի վեր եղաւ Պ. տը Շալիի ուրիշ ամեն զգացումներէն, նոյնպէս ինչպէս և վշտէն.

Զնոյեցաւ իսկ կանանց, որք ընդոստ ոտք ելած էին եւ իւր դիմաց կեցած էին զողդողուն. Միայն թէ նշան մ'ըրաւ, եւ նոքա հնազանդելով դուրս ելան. Յայնժամ կոմսն ուղղակի մարդուն վրայ գնաց. Մարդը կիներէն աւելի պահանդեալ էր.

Կոմսն, առանց բառ մ'ըսելու, երկու ձեռները նորա վզին նետեց և բոլոր ուժովը սեղմեց. Զոհը չընդդիմացաւ. Երբ իւր ոտից առջև փռուեցաւ նա անկենդան, կոմսը դուրս ելաւ առանձնոցէն.

Երկու կիները գտաւ ննջարանին մէջ պապուղած. Սեղանին վրայ դրաւ պանքնօտներու ծրար մը—հարիւր հազար ֆրանքէն աւելի կար.—Յետոյ, Ֆլոռանսի նայելով.

—Աւասիկ ձեր վարձքն առէք, ըսաւ.

Եւ յայնժամ իւր թևն տուաւ իւր կնոջ, ոտքի հանեց, քաշեց տարաւ, միշտ առանց բառ մ'ըսելու, իւր կառքը նստեցուց զնա.

Եւ, Շալիի ապարանքին մէջ ևս, բան մը չըսաւ նմա. Միայն իւր սենեակը տարաւ զնա եւ դուռը փակեց.

Երբ առաւօտ եղաւ, կոմսն այդ սենեակը գնաց. Կոմսուհին քնացած չէր. ի տես նորին, թիկնոթոռէն ելաւ.

—Տիկին, ըսաւ նմա կոմսն, այնպիսի արարքներ ունեցաք որ չեմ կրնար մեղսապարտ համարել զձեզ. Դուք մեղսապարտ կին մը չէք. դուք ՀԻՒԱՆԴ կին մ'էք... Յիմարանոց մը պիտի մտնէք և անդ պիտի անցունէք ձեր մնացեալ օրերը.

Ինչպէս որ ըսաւ, այնպէս ալ ըրաւ. Կոմսուհին ուզեց դիմադրել, այլ կա՛մ այս ծայրայեղութիւնն ընդունելու էր, կա՛մ պատժական ատենի դատաստանի մը սոսկալի գայթակղութիւնն. Համակերպեցաւ այս որոշման. Միևնոյն օրը, տոքթ. Պլանշի քով մտաւ.

Աշխարհն յիմար կը կարծէ զնա։

Իրօք այնպէս է.

——

Այս պատմութեան վրայ, ամբողջ ութ օր բացարձակապէս անկարելի եղաւ ինձ բանի մը վրայ խորհիլ. Իմացած լուրս այնպիսի մոլորման մէջ խորտակած էր զիս որ, եթէ կարելի ըլլար վշտէ մեռնիլ, կը մեռնէի. Հայրս անգամ մ'ևս խելքս ի գլուխ բերաւ. Տխուր, խիղճս քայքայեալ, թշուառ կեանք մը կը վարէի, իբր միակ մխիթարութիւն ունենալով սա գաղափարն.

«Ասկից աւելի կսկծելի բան մը չկրնա՛ր պատահիլ ինձ։»

Կը սխալէի.

Ամիս մը առաջ հետևեալ նամակն ստացայ Շալի կոմսէն, եւ բառ առ բառ ասոր կ'արտագրեմ զայն.

«Երբ ձեզմէ կը խնդրէի կնոջս վրայ հսկել, գիտէի նորա եւ ձեր միջև եղած երբեմնի կապակցութիւնը. Մեր բաժանման պատճառները լոկ այն նպատակաւ յայտնեցի ձեզ որ գաղափար մը կազմէք նորա բնաւորութեան վրայ. Ձեզնէ խնդրեցի լրտեսել զնա, լոկ այն նպատակաւ որ ձեր խիղճն իրեն արժանի եղած պատիժը գտնէ. Կնոջս անկարգութիւններն ամենուն աչքէն քողարկեալ պահելու պատճառներն ոչ ևս գոյութիւն ունին. Երկու զաւակներս մեռան. Ես... Թոքախտը չներեր... տասնեւհինգ օրէն պիտի մեռնիմ. Յառաջագոյն խնայեցի ձեզ, որովհետև—հակառակ ձեր շնութեան—կը տեսնէի թէ պարկեշտ մարդ մ'էիք դուք. Պիտի ապացուցանէք ինձ թէ սխալած չեմ. Պիտի հրատարակէք, առանց բան մը քօղարկելու կամ յապաւելու, ինչ որ գիտէք Շալի կոմսուհւոյն կենցաղին վրայ. Այս ձեր քաւումը պիտի լինի. Եւ եթէ, իմ ի գործ դրած օրինակաւս, մին այն կիներէն որք ո՛չ ամուսին, ո՛չ մայր, ո՛չ կին են... կարենայ խորհրդածել և ժամանակին կանգ առնել իւր յիմարութեան մէջ, դուք եւ ես գէթ օգտակար գործ մը կատարած պիտի ըլլանք. Ես, զձեզ դատապարտելով ձեր տարփուհւոյն ընթացքը դատելու. դուք, իմ արդարացմանս օգնելով ձեր իսկ պատժովը.»

ՎԵՐՋ

ՄԵՐ ԹԵՐԹՕՆԸ

Այսօր կ'աւարտի մեր Թերթօնն. Յառաջիկայ Հինգշաբթի օրէն կ'սկսինք հրատարակել նոր վէպ մը

ՍԻՐԱՅԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆ

Հեղինակ

ՖՈՐՏՈՒՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱԿՕՊԷ

Հանրածանօթ վիպասանին սոյն նորագոյն երկն որ իբրև թերթօն կը հրատարակուի տակաւին Ֆիկառօի մէջ, կը նկարագրէ օրուան ծանօթ դէպքեր և ընթերցողաց երևակայութիւնը միշտ վառ կը պահէ իւր ոգեւորեալ պատկերներով և հետաքրքրաշարժ կնճիռներով.

Հարկ չէ ըսել թէ Բարիզի քաղաքային և գրական ամենատարածուած թերթին հրատարակած ո՛և է վէպն միշտ ջերմ ընդունելութիւն գտած է Ֆրանսայի հասարակութեան կողմանէ և Արեւելքի ընթերցողք որք չեն մոռցած նոյն հեղինակին «Պ. Լըքօքի ծերութիւնն», անշուշտ նոյն գոհունակութիւնը պիտի զգան սոյն գեղեցիկ վէպէն.

Այս նոր վէպի թարգմանիչն է Արեւելքի խմբագիրներէն Տ. Ա.

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Շաբաթ օրը, հրաւիրանօք Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, Ն. Բարձրութեան ներկայացեր են վսեմ. Տեարք Տատեան էֆէնտի, Վահան էֆէնտի, Սերվիչէն էֆէնտի և Նուբեան էֆէնտի, իբրեւ Տէրութեան և Ազգին աւագանին։

Բարձր. Քեամիլ փաշա՝ յանուն Վեհ. Սուլթանի՝ ազգային զանազան խնդրոց վրայ խորհրդակցած է նոցա հետ և կը լսենք թէ այս տեսակցութիւն գոհացուցիչ արդիւնք մ'ունեցած է։

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հրաւիրանօք, Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն այսօր ժամ 6ին Ն. Բարձրութեան կը ներկայանայ ի Բ. Դուռն, ազգային ծանուցեալ խնդրոց վրայ խորհրդակցելու համար։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎ

Խառն Ժողովն ուրբաթ օրն առաջին անգամ լինելով ի նիստ պիտի գումարի ի Պատրիարքարան։

Ինչպէս յայտնի է, բազմաթիւ կարեւոր խնդիրներ դիզուած կը մնան Ազգ. Վարչութեան սեղանին վրայ, ի մէջ այլոց գլխաւոր գաւառներու առաջնորդական խնդիրներ։

Գոհունակութեամբ կ'իմանանք թէ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճած է Իւլայի երկրորդ աստիճան շնորհել Ազգ. Պատրիարքարանի գործակատար վսեմ. Աբրահամ էֆէնտի Ծրէնկեանի։

ՄԱՄԲՐԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԲԶՆՈՒՆԻ

Եւդոկիայէն դեկտեմբեր 20 թուականաւ կը գրեն մեզ հետեւեալն, որոյ վրայ կը հրաւիրենք Պատրիարքարանի ուշադրութիւնը.

Ամեն ինչ ներենք իրեն, ամեն ինչ մոռնանք. ընդ մոխրով ծածկենք իւր տխուր յիշատակին՝ իւրոյ որոյ կը քստմին ամեն պարկեշտ մարդու ոսկերք. այլ մոռնա՞նք նաեւ որ՝ Եդեսեանի այդ հոգապատ սանն, Մամբրէ վարդապետ Բզնունի, իւր ննդաւոր ձեռքն է լուացած այն ջրով՝ որ սահմանուած էր թշուառ Գարահիսարի հրկիզելոց կրակն ու բոց մարելու, կամ դէթ լուալ սրբելու այլ արտասուք միայն ի թշուառ արկածելոց։

Մեր Վեհափառ կայսրն՝ որոյ սրտի ազնիւ և առատաձեռն գթացման չէ կարելի չափ եւ կշիռ դնել, մեր Բարձրաշնորհ Պատրիարք Սրբազան Հայրն, վերջապէս մեր կառավարութիւնն եւ մեր կեդր. Վարչութիւնն ի լուր աղէտից, ի լուր թշուառութեանց կ'զգածուին յոյժ, կը գորովին եւ զարժանաւոյն անմիջական օգնութեամբ կը փութան յօգնութիւն տառապելոց, հաց եւ կեանք տալ սովելոյն, տուն եւ պատսպարան հրկիզելոյն։

Այլ աստին Մամբրէ վարդապետ Բզնունի կը ննգէ ողորմութեան եւ գթութեան դրամն, Զիլէի Պատուարժան Թաղ. Խորհրդոյն կողմանէ յանուն Գարահիսարի հրկիզելոց ղրկուած 700 դահեկանի չափ (տոմսակին) գումարն՝ որ ի պահ դրուած էր վաճառականի մը քով, կ'առնու կը նետէ իւր գրպան, այդ մասին որ եւ է տեղեկութիւն չտար գաւառական վարչութեան, եւ երբ պատրիարքական հրամանաւ կը հարկադրի ելքը [illegible] եւ այս առթիւ Թաղ. Ժողովոյ կողմանէ կ'առաջարկուի իրեն ամեն հաշիւ կարգադրել, յայնժամ եւս կը պահէ այդ մասին պաքարիական լռութիւն, եւ այսպէս կ'անցնի կ'երթայ Եւդոկիայէն. . . .

Իր մեկնումէն յետոյ իրողութիւն կը յայտնուի ի պաշտօնէ, Ազգային Գաւառական վարչութիւն եւ իւր Պատուարժան նախագահն, Գեր. Սահակ Ծ. վարդապետ Այվատեան, կը գրեն եւ կը պահանջեն զայդ գումար Զիլէի Մուքաթայի տրոցն հետ՝ զոր նոյնպէս եւ առաւելօքն գրպանած էր, այլ ինք՝ Նորին Շնորհունակ Սրբութիւն, պատիպատ պատասխանագրով մերժողական մի նամակ կը գրէ, եւ, մենք կը հրաժարինք աստ բուն բառը դնելու, այսպէ՛ս կ'իւրացնէ զայդ նուիրական դրամ։

ԱԶԴ

Փաստաբան Յակոբ էֆէնտի Յակոբեան իւր գրասենեակն Իզմիր Օղլու խանէն փոխադրած է Ղալաթիա Վոյվոտա ճատտէսի, Կլավանի խան, թիւ 53 (թիւ 7)։ Յակոբեան էֆէնտի ընկերակցած է գերմանացի փաստաբան Տր. Պարչի հետ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱՆՇԱՆՔ, ԱՍՏԻՃԱՆՔ ԵՒ ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ

Իւլայի երկրորդ աստիճան տրուեցաւ Գասթամունիի տեֆթէրտար Ահմէտ Րէֆիգ պէյի, կայս. Ամէտի դիւանատան քարտուղարներէն Րաիֆ պէյի և Քեսրիէ գաւառակի գայմագամ Ապտիւրրահման էֆէնտիի։

Սանիյէի երկրորդ աստիճան՝ նոյն գաւառակի Իտարէի ժողովոյ անդամ Հասան պէյի և Րէժիի վարչութեան Թուրքերէն թղթակցութեանց դիւանի քարտուղար Հիւսէյին Նազըմ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Երուսաղեմայ Յունաց պատրիարքարանի մայրաքաղաքիս փոխանորդին քարտուղար Իպրահիմ Լէյան էֆէնտիի, Գոնիայի Թաղապետական ժողովոյ անդամ Սէյտ էֆէնտիի և տեղւոյն ուղղակի տրոց գլխաւորին առաջին քարտուղար Դաւրի էֆէնտիի։

—

Ելմտական երկրորդ ճիւղին քննիչ անուանեցաւ Նախկին Ելմտական քննիչ Եադգեար էֆէնտի։

Բաղէշի տեֆթէրտար անուանեցաւ Հալէպի տասանորդական տրոց նախորդ տնօրէն Թէվֆիգ պէյ։

Նիյտէի նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Դըր Շէհիրի նախնական դատարանի երկրորդ նախագահ Զիհնի էֆէնտի և նմա յաջորդեց իրաւագիտական վարժարանի շրջանաւարտ Հասան Ֆեհմի էֆէնտի։

Սէրֆիճէի նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազի օգնական անուանեցաւ Տրամայի ընդհանուր դատախազի նախորդ օգնական Ահմէտ Րէշիտ պէյ։

—

Առաջին կարգի Մէճիտիյէ պատուանշան տրուեցաւ ընդհանուր վիճակագրութեան յանձնաժողովոյ նախագահ Րիզա պէյի։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ մայրաքաղաքիս հելլենական ընդհանուր հիւպատոս Պ. Մավրօմադիի և աւստրիական փոխ հիւպատոս Պ. տը Գվասէի։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Յունաստանի Արտաքին գործոց նախարարութեան առաջին քարտուղար Պ. Տիմիդրիոս Աբանասի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Նիկոմիդիոյ կեդր. հիւանդանոցի առաջին բժիշկ Ալի պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Չէրիքօլի օսմ. պատուակալ փոխ-հիւպատոս Պ. Մորմորիի։

Հինգերորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Պելկրատի օսմ. դեսպանատան երրորդ քարտուղար Ֆէտուն պէյի և վաճառական Հիւսնի էֆէնտիի։

Այլեւայլ կարգի պատուանշանք ի Վիէննա բնակող օսմանեան հպատակ մէկ քանի հրեաներու։

—

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐ

Վերջին ատեններս մէջ Թուրք լրագիրք պաշտօնական Ազդ. մը հրատարակած էին, ծանուցանող թէ Վեհ. Սուլթանն հրամայած է որ ամեն կարելի եղած միջոցներ ի գործ դրուին օգուտ քաղելու համար Թուրքիոյ բնական հարստութիւններէն և հանքերն ու անտառները շահագործուին բոլորովին նոր և կատարելագործեալ դրութիւններով, երկրագործական դրութիւնք բարեփոխուին, և նոր զարկ մը տրուի հանրային հարստութեան և վաճառականութեան, որպէս զի հիմնովին բարեփոխուի երկրին տնտեսագիտական և վարչական դրութիւնն։

Պաշտօնական Ազդը կը յարէր թէ այս տնօրինութեանց գործադրութիւնը նախ և առաջ պիտի սկսի Պրուսայի գաւառէն, և ապա հետզհետէ պիտի շարունակուի միւս գաւառաց մէջ։ Այս նպատակաւ օսմ. կառավարութիւնը խնդրած է գերմանական կառավարութենէն որ տաղանդաւոր և վարչական պահանջուած կարողութեանց տէր պաշտօնեայ մը ղրկէ աստ։ Այս պաշտօնեային մայրաքաղաքս հասնելուն պէս, Պրուսա պիտի ղրկուի իբր օգնական Նահանգին կուսակալին։

* *

Այս առթիւ հետեւեալ խմբագրականը գրած է Լ. Հէրըլտ իւր շաբաթ ատուր թերթով.

Սոյն կարեւոր յայտարարութիւնն այս պահուս կարդացուած է անշուշտ Եւրոպիոյ գլխաւոր մայրաքաղաքաց մէջ։ Հետեւաբար ելմտական աշխարհը տեղեկացած է թէ յետ այսորիկ Թուրքիոյ մէջ դուռները բոլորովին բաց են օտար դրամագլխոց առջեւ որք մինչեւ ցարդ երկդիմի ընդունելութիւն մը կը գտնէին, այն աստիճան որ անոնք իսկ որք տեղեակ էին արեւելեան դրութեանց՝ դժուարութեան կը հանդիպէին թէ ինչպէս գործնականն հաշտեցունեն այն սկզբանց հետ որք կը դաւանուէին ի սկզբանէ իշխանութեան Սուլթան Ապտիւլ-Մէճիտի, երբ կայսերական կամաց թարգմանն էր Րէշիտ փաշա։ Այդ թուականէն մինչեւ ցայսօր, ո՛չ ոք բացարձակ ապահովութիւն ունեցաւ թէ Օսմանցիք ի սրտանց կը փափագին տեսնել՝ որ օտար դրամագլխոց միջոցաւ սկսուած և պահպանուած ձեռնարկները բազմանան և զարգանան իրենց երկրին մէջ, և ճիշդ այդ անստուգութեան հետզհետէ սաստկանալուն պատճառաւ է որ միլիոնաւոր եւ միլիոնաւոր ոսկիներ որք երեսուն տարւոյ միջոցին կրնային տեղալ եւ ծաղկեցնել Թուրքիա, ուրիշ ուղղութիւններ առած են։ Քանի քանի երկիրներ, երբեմն աղքատ, այժմ հարուստ եւ ծաղկեալ վիճակ մ'առած են, քանի քանի կառավարութիւններ, երբեմն տկար եւ արհամարհեալ, այժմ զօրաւոր են եւ պատկառելի, շնորհիւ այն դրամագլխոց որք Թուրքիոյ տրամադրութեան ներքեւ պիտի գտնուէին, եթէ այս վերջինն ուզէր յինքն հրաւիրել զանս։ Սուլթան Ապտ-Իւլ-Համիտ կայսեր վերապահեալ էր անհետացունել ամեն երկդիմութիւն եւ բացորոշ կերպիւ ծանուցանել աշխարհի թէ աշխատութեան ուղիներն, առանց որոց ո՛չ շահ կը լինի ո՛չ օգուտ, համանից աւելի բաց են այն ընդարձակ երկիրներուն մէջ որք Ն. Վեհափառութեան պետութեան ներքեւ կը գտնուին։

Այս մեծ շարժումը պիտի սկսի Պրուսայի նահանգէն։ Առաջին քայլը պիտի լինի Պրուսայի և Մուտանիոյ մինչեւ երկաթուղւոյ աւարտումն, յետոյ այս վերջին ծովեզերը նաւահանգստի մը չլինելութիւնն և այդ նաւահանգստին ու Կ. Պոլսոյ մինչեւ առաջնակարգ շոգենաւուց երթեւեկութեան հաստատութիւնը։ Պրուսայի հանքային փրկարար ջուրերն և այն աղբիւրներն ուստից կը բղխին, պէտք է որ կանոնաւորապէս բարւոքին և ձեռնհաս բժշկաց տնօրինութեան ներքեւ դրուին։ Հարկ է սալայատակով ծածկել քաղաքին փողոցները, կազով լուսաւորել զանս և մեծ պանդոկ մը կառուցանել որպէս զի հանգստաւէտ եղանակաւ բնակին անդ այն բազմաթիւ եւրոպացիք որք յաճախուտ պիտի դիմեն Օսմանցւոց նախկին ոստանն, երբ դիւրամատչելի և հանգստաւէտ լինի այն։ Յետոյ հարկ է երկաթուղին երկարել մինչեւ ի Քէօթահիա, որպէս զի բացուի այդ բարեբեր գաւառն ու շրջակայքը։ Նմանապէս երկաթուղի մը կցելու է Պանտըրմայ Պալըքէսիրին, վասն զի այս կերպով է որ պիտի կարենան շահագործուել այն հարուստ հանքեր որք կը գտնուին լեռնոտ և անտառախիտ գաւառին մէջ որ եռանկիւն մը կը կազմէ Պրուսայի, Քէօթահիոյ և Պալըքէսիրի մինչեւ և այդ գաւառին հարստութիւնք դիւրամատչելի պիտի լինին հանքային ո՛ր և է ձեռնարկի։

Այս ամենափոքր մէկ մասն է միայն Պրուսայի նահանգին մէջ կատարուելիք ձեռնարկին և քանի մը միլիոն ոսկի պիտի արժէ որ ամբողջովին պիտի ծախսուի երկրին մէջ և որք պիտի դիւրացնեն ուրիշ շատ մը միլիոններու մուտքն և գործածութիւնն ի Թուրքիա։ Տարակոյս չկայ թէ փայլուն խորհուրդներ են ասոնք, և քանի որ մերձենայ անոնց իրագործման վայրկեանը, գաւառաց կալուածական արժէքը մեծապէս պիտի բարձրանայ, որով հողային մեծ գործեր պիտի լինին։ Իրական սկզբնաւորութիւն մը լինելուն պէս, միացեալը փութով պիտի յառաջանայ։ Կատարեալ ձեռնարկ մը ուրիշ ձեռնարկի մը սկզբնաւորութիւնը կը բերէ և կը նպաստաւորէ։ Ուստի այժմ պէտք եղած միակ բանն սկսիլն է, և յուսալի է որ գերմանացի պաշտօնեան որ պիտի աջակցի Պրուսայի կուսակալին, իւր պաշտօնի գլուխը պիտի ղրկուի ընդ հուպ։

—

ՊԱՌՈՆ ՏԸ ՀԻՐՇ

Պառոն տը Հիրշի հաշուական խնդրոյն քննութեան համար կայս. պալատան մէջ կազմեալ յանձնաժողովն իւր տեղեկագրոյն մէջ, զոր մատուցած է առ Վեհ. Սուլթանն, ընդարձակօրէն խօսած է այդ խնդրոյ առթիւ թէ՛ անցելոյն եւ թէ՛ ներկային մէջ կատարուած բանակցութեանց եւ երկու կողման առարկութեանց վրայ։

Հաքիգաթ կ'ըսէ թէ այն զրոյց որոյ համեմատ Պ. տը Րատովից կայս. կառավարութեան կողմէ այս խնդրոյն առթիւ իրաւարար կարգուած էր, դեռ հաստատուած չէ։

—

ՄԱԼԻՅԷՆ ԵՒ ԱՏԼԻՅԷՆ

Ելմտական նախարարութիւնը պահանջած է Դատական նախարարութենէն որ դատարանաց հասոյթն առանց ծախսուելու ամեն ամիս ուղղակի Մալիյէի գանձը ղրկուի։ Սակայն Դատական նախարարութիւնը դիմելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին յայտարարած է թէ Մալիյէի այս որոշում արդարութեան հակառակ է որովհետեւ դատաւորաց և դատական այլ պաշտօնէից պիտի վնասէ որք ժամանակին չպիտի կրնան ստանալ իրենց ամսաթոշակներն։

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ սոյն խնդրով զբաղած է և կ'ըսուի թէ նպաստաւոր որոշում մը պիտի տայ։

—

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Մոնիթէօր Պէլկրատէն յունուար 11 (Ն. Տ.) թուականաւ հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ.

«Սոֆիայէն առնուած լրոյց նայելով, Ֆէրտինանտ իշխանն հետզհետէ դժուարին կացութեան մը կը մատնուի։ Քանի մը յայտարարութեանց հրատարակման և բաշխման վրայ, Պուլկարիոյ շատ մը գաւառաց ժողովրդեան մէջ յուզում մը կը նշմարուի։»

—

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԿԱՊԵՐՏՔ

Շահին կառավարութիւնը նկատելով որ կապերտի վաճառականք Պարսկաստանի մէջ անարգել կը կեղծեն տեղական կապերտի գոյներն և թէ այս զեղծումը մեծ վնաս կը պատճառէ առեւտրական այդ կարեւոր ճիւղին, խստիւ արգիլած է գոյներու խարդախութիւնը։ Այս կերպիւ անշուշտ մեծ զարկ մը պիտի ստանայ նաեւ կապերտի առեւտուրն ի Կ. Պոլիս որ իրաւամբ նկատուած է իբր կեդրոն մը վաճառականութեան արեւելեան գործերու որք աստի կը ղրկուին յԵւրոպա և յԱմերիկա։

—

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑՔ

Նախարարաց Խորհուրդն իւր երէկի նստին մէջ Սուէզի ջրանցքին խնդրովը զբաղեցաւ եւ իւր տեղեկագիրը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

—

ԽՏԻՎԻՆ ԵՂԲԱՅՐԸ

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ միւշիրութեան և թիկնապահութեան համար տասն-հինգ հազար ղրուշ ամսաթոշակ յատկացուեցաւ Ն. Վեհափառութեան թիկնապահ և Բարձր. Խտիւի եղբայր բրէնս Հասան փաշայի։

—

Պոլսոյ պատժական դատարանի օգնական դատաւոր անուանած է նոյն դատարանի առաջին քարտուղար Հիւսէյին պէյ։

—Ելմտական ու Հանրօգուտ շինութեանց վսեմ. Նախարարք երէկ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին քով գնացին և Ն. Բարձրութենէն ինչ ինչ հրամաններ ստացան։

—Նախարարաց Խորհուրդը տեղեկագրով մը Վեհ. Սուլթանին մատուցած է իւր որոշումն ի մասին տէրութեան 303 տարւոյ ելմտացոյցին։

—Նաւահանգստի վերատեսուչ Տեվֆիք փաշա խիստ ազդարարութիւններ ըրած է նաւաձիգ շոգենաւներու նաւապետաց թէ, ըստ դաշնագրոյ, բնաւ իրաւունք չունին ճամբորդ կրելու և թէ միայն առագաստանաւեր կրնան քաշել։

—Նախընթաց իրիկուն Ադրիանուպոլսոյ կառախումբով մայրաքաղաքս բերուեցան երեսուն չափ պուլկարք և գարատաղցիք որք Եւքսինոս շոգենաւով Վասիլիքոսի նաւահանգիստը գնացած և անտի Ադրիանուպոլիս փախած էին։

Անոնցմէ ոմանք գարատաղցի ըզգեստ եւ ոմանք ալ ռուսական կամ պուլկարական համազգեստ կը կրեն։ Սոքա զինուորաց հսկողութեամբ Ոստիկանութեան Դուռը տարուեցան։

—Սթամպուլ Սելանիկի մէջ հրատարակեալ լրագրէ մը կ'արտատպէ հետեւեալ տեղեկութիւնը.

«Գրեթէ ամեն շաբաթ, պահեստի զօրաց բազմաթիւ գունդեր կը հասնին որք, կեդրոնական կառավարութեան հրահանգաց համաձայն, փութանակի կը ղրկուին դէպ ի Մակեդոնիոյ ռազմագիտական կէտերը»։

—Լարնաքաէն (Կիպրոս) առնուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ մեծ միթինկ մը գումարուեր է, որուն մասնակցած են 10,000է աւելի կիպրացիք։ Այդ գումարման մէջ բուռն բանախօսութիւնք արտասանուեր են անգլ. վարչութեան դէմ, տրոց վրայ կարեւոր զեղչում մը պահանջելով։ Ամբոխն, առաջնորդութեամբ կղզւոյն յոյն մետրապոլտին և օրէնսդիր ժողովոյն անդամոց, կառավարչին ապարանքն երթալով, պատգամաւորութեան ձեռամբ մատուցեր է նմա միթինկին որոշմագիրը։

—Ելմտացոյցի յանձնաժողովն ուշադրութեան առած էր թէ թաղապետութեանց հասոյթներն ինչ կերպիւ կը գանձուին և ուր կը ծախսուին։

Գաւառական կառավարութիւնք եւս ուշադրութեան առնլով ելմտացոյցի յանձնաժողովոյ այդ ձեռնարկն սկսած են քննել թաղապետութեանց հասոյթներն ու ծախքերը։

—Պուլկարիոյ դատական նախարար Պ. Սթօիլօֆ ի մօտոյ մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Թէեւ կ'ըսուի թէ մասնաւոր պաշտօնով մը կուգայ, սակայն Հաքիգաթ կը հերքէ այս զրոյցն յարելով թէ Պ. Սթօիլօֆ մայրաքաղաքս կուգայ ի Պոլիս գտնուող իւր խօսեցելոյն հետ ամուսնանալու համար։

—Այսօր Նիկոմիդիոյ ծովախորշին մէջ տեղի կ'ունենայ Գերմանիայէն բերուած ընդծովեայ ծովառմբակիր շոգենաւակներու փորձն։ Այս առթիւ մէկ քանի բարձրաստիճան անձինք յատուկ շոգենաւով նոյն ծովախորշը կ'երթան փորձերուն ներկայ գտնուելու համար։

—Ծանուցուեցաւ թէ Վեհ. Սուլթանը հազար հինգ հարիւր ոսկի շնորհած էր աղքատաց ածուխ բաշխելու համար։ Արդ. Բարձր. Շէյխիւլ-Իսլամ էֆէնտիի և Եվգաֆի վսեմ. Նախարարին կողմէ կարգեալ պաշտօնեայք ցարդ երեք հարիւր հազար օխա ածուխ բաշխած են։ Բաշխման գործողութիւնը կ'աւարտի մէկ քանի օրէն։

—Դատական նախարարութեան կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրն ի մասին դատական գործոց բարենորոգման ինչպէս նաև մէկ քանի օրինական ծրագրեր Պետական Խորհրդոյ յանձնուած էին ի քննութիւն։ Պետական Խորհուրդն նախընթաց օր սկսաւ քննել զանս ի ներկայութեան Դատական Նախարարի օգնական վսեմ. Վահան էֆէնտիի։

—Եօթը նոր պաշտօնեաներ եւս պիտի ղրկուին ի Գերմանիա որք Մավզըրեան հրացաններու քննութեամբ զբաղող պաշտօնէից պիտի օգնեն։

—Երէկ մայրաքաղաքս ժամանեց Տիգրանակերտի նախորդ մէքթուպճի Րէֆիէթ պէյ։

—Քաղաքապետութիւնը տեղեկանալով որ Եդիւպի լարձանից վրայ գտնուած Թօփճըլար անուն տեղն ոչխարաց տարափոխիկ հիւանդութիւն մը ծագած է, անմիջապէս ազդու միջոցներ ձեռք առած է ճարակման առաջքն առնլու համար։

—Արտաքին գործոց նախարարութեան մէքթուպճի Րէֆիք պէյ մէկ քանի օրէ ի վեր հիւանդ լինելով իւր պաշտօնատեղին չյաճախեր։

—Ոստիկանութիւնն այս շաբաթ օր հետաւոր գաւառներ աքսորեց երեսուն չափ չարագործներ։

—Հաքիգաթ կ'իմանայ թէ Ատանայի ոստիկանաց վաշտին քարտուղար Հասան էֆէնտի ինչ ինչ հաշուական խնդրոց առթիւ պաշտօնանկ եղած է եւ պիտի դատուի յատուկ ատեանի մ'առջեւ։

—Գոնեայի նախպ անուանուած է Մէքքէի նախկին դատաւոր Պալըզատէ զատէ Ապտիւրրահիմ էֆէնտի։

—Պարսկական կառավարութիւնը «Առիւծ և Արեգական» պատուանշանի չորրորդ աստիճանը նուիրած է Դամասկոսի երեւելիներէն Ճիպրայիլ Ապտիւլնուր էֆէնտիի։

—Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութիւնն և ծխախոտի Րէժիի անօրինութիւնը ընդունած են Պ. Բայլերսի և եգիպտական կառավարութեան միջեւ գոյացած համաձայնութիւնը։ Կը մնայ այժմ կայս. կառավարութեան վաւերացումն։

—Ինչպէս արդէն ծանուցուեցաւ, Պանքը Քոնսդանդինոբլ դրամատան կողմէ Պ. Քոռոնիօ և Պ. Պախ եւս իւր անձնական հաշւոյն, կայս. կառավարութենէն գնած են Արղընի մէջ (Տիգրանակերտի նահանգ) մթերուած 2,700,000 քիլօկրամ սեւ պղինձը։ Աւասիկ այս գնման պայմանները. 1,350,000 քիլօկր. 100ին 54էն 55 համեմատութեամբ, 1 ղրուշ 28.25ական փարայէն. 1,350,000 քիլօկր. 100ին 75 համեմատութեամբ, 2 ղրուշ 9.25ական փարայէն։

Ամեն պարագայի մէջ կառավարութիւնը կ'երաշխաւորէ 100ին 62½ի համեմատութիւն մը 2,700,000 քիլօկրամի վրայ եւ զայն կը վաճառէ՝ միջին հաշուով 1 ղրուշ 38.75 փարայի։ Այդ պղինձ պիտի յանձնուի Արղընի մթերանոցին մէջ։ Այս համեմատութեանց պակաս տեսակէ եղածներու արժէք պիտի զեղչուի որոշեալ գնէն, ընդհակառակն, եթէ պայմանագրոյն մէջ տեսնուած համեմատութենէն լաւագոյն տեսակ պղինձ ելնէ, գնողն աւելի արժէքը պիտի վճարէ կառավարութեան։ Փորձերը պիտի կատարուին գնման վայրին վրայ, երկրաչափի մը կողմէ զոր պիտի նշանակեն կամ ֆրանսական և կամ անգլիական կառավարութիւնք։ Գնուած մետաղն իւր նախնական վիճակին մէջ Իսկէնտէրուն պիտի ղրկուի (որ կը տեւէ ուղտով 17 օր) կամ Պասրա։ Հակառակ մայրաքաղաքիս մէջ շրջած զրոյցներուն, Սթամպուլ կ'ըսէ թէ այս գնուած մետաղը վերջնապէս կնքուած է եւ գնողաց ներկայացուցիչք շաբաթ օրը Իսկէնտէրուն [illegible]։

—Հեռագրական և թղթատարական վարչութիւնը տեղեկութիւն կուտայ թէ Ռուսճուք-Վառնայի երկաթուղին երէկուընէ սկսեալ կանոնաւորապէս պիտի բանի և թէ Դանուբ գետի սառերն հալած լինելով նաւարկելի եղած է։

—Նախընթաց օր մայրաքաղաքս ժամանեց Ամասիոյ նախորդ նախպ Մէհմէտ Թահիր էֆէնտի։

—Յայտնի է թէ կառավարական պաշտօններու մէջ ընդունուող ամեն անձ պէտք է որ առնուազն քսան տարեկան լինի։ Կ'ըսուի թէ պիտի որոշուի որ հանգստեան թոշակ խնդրող պաշտօնեայք զայն ստանալու համար պէտք է 75 տարեկան լինին, այսինքն 55 տարի ծառայած լինին կառավարական պաշտօններու մէջ։

ԹՈՔԱԽՏԻ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

1888 տարւոյ Յուլիս 15էն մինչեւ 31 Գիտական Համաժողով մը տեղի պիտի ունենայ ի Փարիզ Բժշկական Համալսարանին մէջ, ուսումնասիրելու համար թոքախտ կոչուած մահացու հիւանդութիւնն՝ որ մարդկային սեռին մի մեծ մասը զոհ կը տանի, չխնայելով նաև անասուններն ալ։

Սոյն Համաժողով որ Փարիզու Նշանաւոր ուսուցչաց տնօրինութեամբ պիտի գումարի, անդամ կ'ընդունի ամեն բժիշկ և անասնաբոյժ որ ժամանակին վճարէ 10 ֆրանք ի պէտս ծախուց Համաժողովին։

Ամեն անդամ իրաւունք ունի մասնակցելու Համաժողովին աշխատութեանց, որոց եզրակացութիւնը պարունակող գիրք մը տպուելով պիտի ղրկուի իւրաքանչիւր անդամի։

Դրամը պէտք է ղրկել առ Պ. Մասսօն, Տպագրիչ Գրավաճառ և գանձապետ Համաժողովին, թիւ 120, Պուլվառ Սէն Ժէռմէն, Փարիզ։

Մանրամասնօրէն տեղեկանալ փափաքողները կրնան դիմել առ Տոքթ. Ռ. Ռոպինսոն՝ որ Համաժողովին Գործադիր Յանձնախումբին կողմէ պաշտօն առած է Կ. Պոլսոյ համար։

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Կը յիշեցունենք մեր ընթերցողաց թէ այս գիշեր է որ տեղի կ'ունենայ Օր. Դաւեալի Կարգանոֆի և Տիկին Նաթալիա Քալինովսքիի Նուագահանդէսն որ ամեն յաջողութիւն կը խոստանայ։

Տարակոյս չունինք թէ մասնաւորապէս մեր ազգայինք պիտի փութան իրենց ներկայութեամբ քաջալերել յիշեալ երկու առաջնակարգ արուեստագիտուհիներն որոց տաղանդը և արժանիքը մեծապէս գնահատուեցաւ արդէն։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Կը ծանուցուի այն անձանց որք ի ձեռին ունին նոր Սէրիններ կայսերական Գանձէն՝ ի փոխարէն Եսհամի ճէտիտէներու, Միւլքիւտէլներու, Ամիքներու և Մուքաթաներու, և Պէտէլթիմարաթներու, Ջիամիթներու և Թէմլիքէթներու, օրինաւորապէս դրոշմեալ և թուագրեալ Օսմ կայս. Պանքային, թէ 1887 յունիս վերջի թիւ 6 պայմանաժամուն կտրոններուն վճարումը տեղի կ'ունենայ Օսմ. կայս. Պանքային կողմէ 1888 յունվար 5/17 երեքշաբթի օրէն սկսեալ։

Հետեւաբար արժէտեարք պարտին երթալ Օսմ. կայս. Պանքային գրասենեակն ի Պոլիս, Թարաքճըլար փողոց, թիւ 15, իրենց հետ տանելով կտրոններն և թուագրեալ ցուցակներն, ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի ժամ 6էն 9 ըստ թրքաց։

Հինգշաբթի օրը կանանց յատկացեալ է։

Կ. Պոլիս, 16 յունվար 1888

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Բարիզ, 20 յունվար

Կառավարութիւնը մերժեց արտօնութիւն տալ Բանամայի ջրանցքին ընկերութեան որ վիճակահանութիւն ունեցող պարտատոմսեր շրջաբերութեան հանէ։

Բարիզ, 21 յունվար

Պ. տը Լէսէբս, նամակ մ'ուղղելով Բանամայի ջրանցքին բաժնետիրաց, կը հրաւիրէ զայնս որ խնդրագիր մ'ուղղեն Երեսփոխանաց ժողովոյն՝ վիճակահանութիւն ունեցող պարտատոմսեր շրջաբերութեան հանելու արտօնութիւնն ստանալու համար։ Պ. տը Լէսէբս յաւարտ բանից կը յայտարարէ թէ Բանամայի ջրանցը Սուէզի ջրանցքին պէս ի գլուխ կ'ելնէ։

Լոնտոն, 21 յունվար

Սոֆիայէն կը գրեն առ Թայմզ թէ Սոֆիայի աւստրիական հիւպատոսարանին բարձրաստիճան պաշտօնեայք յանկարծուստ Վիէննա կոչուեր են։

Վիէննա, 21 յունվար

Թայմզի հրատարակած այն լուրը թէ Սոֆիայի աւստրիական հիւպատոսարանին պաշտօնեայք ի Վիէննա կոչուեր են, սխալ է։ Կարելի է որ Սոֆիայի աւստրիական հիւպատոսն արձակուրդ մ'առնու, այլ այս բանս քաղաքական ոչ մէկ նշանակութիւն ունի։

Հռոմ, 21 յունվար

Դիրիթթօ կը հաստատէ թէ Ֆիորէնձայի Ֆրանսական հիւպատոսարանին միջադէպը փակուած է։

Ֆլորէնձա, 21 յունվար

Կը հաստատուի այն լուր թէ Ֆրանսական հիւպատոսարանին միջադէպը կարգադրուած է։

Բարիզ, 22 յունվար

Լոնտոնէ առնուած հեռագիրք կը հաստատեն թէ Սպանիա կարեւոր սպառազինութիւններ կ'ընէ, որք կ'ենթադրուի թէ Մարոքի դէմ ուղղեալ են։

Մոսկուա, 22 յունվար

Մոսկովսքիէ Վէտօմօստի կ'ապացուցանէ, թուանշաններով, թէ 1880էն ի վեր Ռուսիոյ զինուորական ելմտացոյցն 1 ½ % նուազած է, մինչդեռ Գերմանիոյ զինուորական ելմտացոյցն 55 % աւելցած է։

Մոսկովսքիէ Վէտօմօստի ասկից կ'եզրակացնէ Ռուսիոյ խաղաղասէր [illegible]։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 11 յունուար

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ (պանքայի)	111 1/8
3 » » » (վճռւկնին)	110 3/4
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 75
3 » » » (վճռւկնին)	22 82 1/2

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց. (Միաց. Ծ)	Սէրի Գ. Կ.	15 15
Պորսային գոցուելէն վերջը	» »	15 15
Բերայի մէջ	» »	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	» »	15 16
Բարձրագոյն գին	» »	15 16 1/2
Նուազագոյն »	» »	15 16
Կէս օրին	» »	15 16

ԽՍԹԻԳՐԱՁԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	36 15
Այս առաւօտ	36 21
Կէս օր	36 24

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն 1858)	A Սէրի		20
» 1862)			
» 1860)			
» 1863)	B. »		14 10
» 1872)			
» 1865)			
» 1869)	C. »	0.	15 16
» 1873)			

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ ժէնէրալ..................	Անգլ. Լր.	4
Քրէտի ժէնէրալ............Գ. Կ.... Օսմ.	»	6 23
Պանք տը Գ.Պոլս ....»	»	6 18
Սօս. Շիմէ է վալէօր ....»	»	3 33
Թրամուէյ ....»	»	342 1/2
Բուժելի երկաթուղի	Ֆր.	37
Օթլիկաւոն տը Բրիօրիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիոմի	»	137

Ընթացք դրամոց

[illegible]	100
[illegible]	88 2
[illegible]	111
[illegible]	90 35
[illegible]	51
[illegible]	40 32
[illegible]	75 20
[illegible]	109 5
[illegible]	104
[illegible]	104
[illegible]	100 30
[illegible]	15 35

ՆԻՐԱՑԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

[illegible]

[illegible]	102 1/4
[illegible]	13 3/4
[illegible]	13 13/16
[illegible]	23 1/4
[illegible]	14 3/4
[illegible]	13 1/4
Օսմանեան 1871	73 1/4
Փոխառութիւն 1877	85 3/4
[illegible]	10
[illegible] 1873	92 7/8
Եգիպտական միացեալ (Ինոֆիէ)	73 5/8
» առանձն. (բրիվիլէժիէ)	100 1/8
Տայքս Սանիէ	70
Տօմանիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	95
Հունգարական պարտամուրհ 4 %	— —
փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 462

Վիեննա, 21 յունվար ժամ 4 երեկոյ

փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 70
Օսմանեան երկաթուղի	17 70

Բարիզ 21 յունվար ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	107 87 1/2
» » 3 %	81 35
Օսմանեան քոնսօլիտէ Սերի Դ. բացուեցաւ	14 02 1/2
» » » գոցուեցաւ	14 10
» » » Բ.	14 30
» » » Գ.	14 05
Օսմանեան երկաթուղի	35 32 1/2
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթոման	505
Գրէտի Լիոնէ	577 50
» Ֆօնսիէ	1383 75
Բաժնետոմս Լիոնի	1250
Սուեզի ջրանցք	2080
Ռուսական 5 % 1877 ի	— —
Իտալական Ռանթ	94 37 1/2
Սպանիական (արտաքին)	67 1/4
Եգիպտական միացեալ	373 75
Բրիօրիթէ Թիւրք	361 75
5 % Հելլենական	365
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 27

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 21 յունվար ժ. 10 վ. 30 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	— —
Օսմանեան քոնսօլիտէ	14 10
Եգիպտական	373 75

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ, 19 դեկտ. 1887

Ցաշոյրդ պատեհի թողլով Ս. Յովակիմ Աննայի վանուց Յունաց կողմանէ վէճի տակ ձգուած ջրի խնդրոյ այժմ ունեցած վիճակը պատկերել Արեւելքի ընթերցողաց, որ սակայն մոքերը կ՚զբաղեցունէ միշտ, այս անգամ կը փափաքիմ աւելի ազգային ներքին խնդրոյ մասին գրել։

Գեր. Ներսէս Ծ. Վարդապետ Արսլանեանի վիճակիս Առաջնորդութենէ հրաժարելէ յետոյ, ցարդ կը կառավարուինք տեղապահական իշխանութեամբ, և անշուշտ վարչութիւնք չատ հեռատեսութեամբ կը գործէին այս եղանակ վարուելով, զի յանցելումն հապճէպ առաջնորդական ընտրութիւնք վրիպեցուցած էին ժողովրդեան յոյսերն։

Կատարուած ընտրութեանց մէջ ամենէն արժանաւորագոյնն էր Ն. Գերապատուութիւնն Ներսէս Ծ. վարդապետ, սակայն որպէս յայտնի է իւր տկարութեան պատճառաւ չուտ հրաժարեցաւ, թէեւ աւելի ճիշդն է ըսել ժողովրդեան մի մասին ապերախտութիւնն այդ տկարութեան ծանրանալուն պատճառ եղաւ։

Հրաժարեցաւ Ն. Գերապատուութիւն, սակայն ժողովրդեան ուսումնասէր և բուռար բաղմութեան սրտերն մինչեւ ցարդ չին մոռցած և չին կրնար մոռնալ արժանընտիր եկեղեցականն, օժտեալ ամեն բարեմասնութեամբ և առաքինի վարուք։

Յետոյ տեղապահական պաշտօնն յանձնուեցաւ Մամբրէ վարդապետի, որ սեւ էջեր բացաւ միայն Եւդոկիոյ պատմութեան, և պատրիարքական բարձր հրամանաւ գտաւ իւր արժանաւոր պատիժն պաշտօնանկութեամբ։ Թողենք իւր արարք, զի այլ եւս չէ աստ և արդէն այլ ուրեք պաշտօն չունենալով, չէ կարող վնասել Ազգին։ Եթէ ժամանակը գայ, կրնայ ամեն ինչ պարզուիլ։

Մամբրէ վարդապետէն յետոյ Պատրիարքարանի իմաստուն տնօրինութեամբ Տեղապահ ընտրուած էր Գեր. Սահակ Ծ վարդապետ Այվատեան, որ չորս հինգ ամիսներէ հետէ կը գտնուի աստ։ Թէեւ իւր նախորդի սերմանած որոմներու պատճառաւ, Եւդոկիա յուզեալ է, սակայն իւր խոհեմութեամբ և իմաստուն կառավարութեամբ մինչ ցարդ տակաւ չատ անտանելի օրերու և ճգնեցաւ դարմանել եղած վնասն ամեն չահէ և ամեն փառքէ առաջ նկատելով միշտ Ազգի բարիքն։

Մամբրէ վարդապետի կուսակիցք տեսնելով որ օր քան զօր ժողովրդեան սիրելի կը դառնայ Ն. Գերապատուութիւն և այսու իրենց փափագներն յօդս կը ցնդին, նորանոր յուզումներ սկսան հանել թէ հարկ է Առաջն. Ընտրութիւն կատարել, թէ հարկ է Երեսփոխանական ժողով կազմակերպել, թէ հարկ է Տեղապահն փոխել, են են, վերջապէս ինչ որ օրինաց հակառակ է զայն պահանջել թէ՛ Պատրիարքարանէն և թէ կառավարութենէն։

Սակայն բոլոր այդ յուզմանց արդիւնքն եղաւ դժբաղդաբար իրենց համար աննըպաստ։

Գաւառ. Ընդհ. ժողովն ի Նիստ գումար-

[illegible]

Գերապատուութեան Առաջն. ընտրութիւնն։

Անշուշտ ի մտայ վաւերացուելով Պատրիարքարանէն սոյն ընտրութիւն հարկ եղած հրամանագիրն և կոնդակն կը հասնին և Ն. Գերապատուութիւն նոր ուժով ոգեւորեալ կ՚սկսի Ազգի բաղձանքներն լեցնել պայծառացնելով վանքերն եւ եկեղեցիներն և ծաղկեցնելով վարժարաններն, զի առկէց դուրս ոչինչ արժէք ունին վէճերն ու կռիւներն, և իւր ընտրութիւն աւելի արդիւնաւէտ կը լինի եթէ ամեն ինչ առ ոչինչ համարելով, այսինքն կուսակցական փցուն վէճեր, աշխատի միշտ անվհատ Ազգի զաւակներն բարւոք կրթութեամբ զարգացնելու։ Այս առթիւ Ն. Գերապատուութեան ուշադրութեանն կը յանձնեմք ազգ. վարժարանի վիճակը, որ չատ հեռի է գոհացուցիչ լինելէ, զի այնպիսի խնամակալութեան մը ձեռք կը գտնուի այսօր, որ արդէն կրթութեան գործին հակառակ է և ամենեւին անտեղեակ դաստիարակութեան գործին։ Նոյն իսկ դասատուք կը խոստովանին և աշակերտք կը գանգատին թէ հինգ ամիս է որ կարգադրութիւն չը կայ և չատ անկանոնութիւն կը տիրէ անդ. ի դէպ է աստ յիշել թէ, «ծուռ կարկինէն ուղիղ գիծ չելլեր»։

ՓԱՎԶԱ, 87 դեկտ. 31

Այլեայք — Արհեստ ի Մարզուան — Հայ արհեստաւորն ի Մարզուան և Կ. Թումաեան։

Գեղեցիկ աշուն մը ունեցանք։ Հակառակ անցեալ աշնան՝ որ բոլորովին չոր անցաւ, այս տարի առատ անձրեւ ունեցանք։ Երկար ժամանակէ ի վեր անգործ չինականը գործ ունեցաւ և սիրով և աշխուժիւ սերմանեց անցեալին կրկնապատիկը։ Մաղթենք որ լաւ ձմեռ մը և անոր համապատասխան գարուն մ՚ալ ունենանք։

Արմտիք հետզհետէ կկյնան քանի՛ անձրեւք տեղան. արհեստք գրեթէ դադրած էին գործելէ. թէեւ զատ յօդուածի մը նիւթ է, սակայն առ այժմ այսչափ ըսենք որ, ըստ առաջնոյն արհեստք գործել սկսած են։

Մարզուանու և Ամասիոյ կանայք չատ գործունեայ են Մանուսայի գործարանաց մէջ արանց հաւասար կը գործեն և կը չահին։ Իրազեկ արհեստաւորք կը հաստատեն թէ Մարզուանու մէջ 850 թեզկեահ և Ամասիա 340 թեզկեահ կայ. ժողովուրդը ասոր գործելուն և խսէժելուն, մշտուտ և այլոց մէջ կը չահի. միակ կին մը կրնայ օրը մինչեւ վեց դահեկան չահիլ և որովհետեւ չատ խնայող են կ՚ապրին հանգստութեամբ։

Մարզուանցի վաճառականը կը ղրկէ իր գործն մինչև Պոլիս, Գաղատիա, Կեսարիա, Եօզղատ եւն և կը չահի. Եօզղատ և Գաղատիա-Մանուսա չեն գործեր, բայց Կեսարիա կը գործեն թէև, Մարզուան անոնցմէ աժան կը հանէ հարիւրին 15 միշտ. քանզի հոն կանայք և մանկտին ևս կը գործեն, իսկ Կեսարիա միայն արք։ Աղէկ օրինակ մէ այս հայ տիկնանց համար, թո՛ղ սորվին օգնել իրենց արանց և գովելի օրինակ հանդիսանան ապագայ սերնդեան, քանի որ երթալով կը նեղնան մեր ապրելու և դիւրակեցիկ լինելու միջոցներն։ Թերեւս Պոլսեցի տիկնայք եթէ կարդան այս տողեր, պիտի ծիծաղին, սակայն կը սխալի՞նք արդեօք եթէ ըսենք թէ՛ բուն իրենց այդ անգործ վիճակն է որ երիտասարդութիւնն ինկած է և հայ սերունդը կ՚ նուազի։

—Անցեալ չաբաթ Մարզուան իջայ, և չիտակը նախանձեցայ այդ քաղաքին, մեր հայրենեաց վիճակին, որոյ մէկ քսաներորդը չունինք հոս։

Կիրակի իրիկուն մ՚էր երբ հրաւիրուեցանք լսարան մը երթալու։ Հոն կ՚առենաբանէր Պոնտոսի արժանաւոր զաւակն՝ կարապետ էֆ. Թումաեան, նիւթ ունենալով «արհեստներու զարգացումն», նիւթ մը որ միշտ պէտք է յուզուի մեր արհեստագործաց օգտին համար։ Առենաբանն երկարօրէն և ամենայն հմտութեամբ խօսեցաւ այն ամեն նիւթոց վրայ, որք կը գործուին ի Մարզուան, ցցուց չատ միջոցներ թէ ինչպէս պէտք է աշխատիլ և զարգացնել այս արհեստը։

Մէջ ընդ մէջ կ՚երգուէին ազգային երգեր և սիրելի էր տեսնել նաև եկեղեցական երգեր որք երգեհոնից առաջնորդութեամբ հանդէսն յուզիչ և գրաւիչ կ՚ընէին ամեն հայ սրտերու։ Նկատեցի բան մը որ սակայն խիստ քիչ ուշադրութեան կ՚առնուի մեր գրոգիոաց կողմանէ. Առենաբանն իր խորին հմտութեամբ չէր խղճեր ժողովրդին լեզուն խօսելէ, անոր բացատրութիւնները գործածելէ, որով ամենայն ինչ ժողովրդական կը լինի։ Ըսին մեզ որ եօթն ամիսէ ի վեր ամեն չաբթու կը չարունակէ յարգելի առենաբանն իւր ժողովն և հակառակ ամենայն խոչընդոտներու միտքը դրած է միշտ չարունակել, և թէ կ՚ունենայ միշտ 800-900 ունկնդիրք։ Ի՜նչ օրհնեալ գործ մը պիտի լինէր, եթէ ամեն գրագէտ փութար իր հայրենեաց ծառայելու համար սոյն օգտակար միջոցը գործածել և իր քաղա-

[illegible]

րենց աչքը դասագրքին վրայէն չէին բաժներ։

Հոն կը սորվին կարդալ, գրել, տոմարնին բռնել, թուաբանութիւն և ոմանք տաճկերէն և քերականութիւն։ Իրիկուն մը ուզեցի ներկայ գտնուիլ իրենց դասատուութեան, ուստի գացի։ Կանոն բրած են որ ամէն ոք 25 դահեկան վճարէ երեք ամիսը մի անգամ. եթէ մէկը օր մը բացակայ լինի, երբ ներկայացութեան տետրը կարդացուի, կը տուժէ տասը բարա. սակայն ուրախալի էր տեսնել որ ամէն որք կը փութար ժամանակին ներկայ գտնուիլ։ Կանոնաւոր և փորձառու դասատուներ բռնուած են։

Ընթերցողն պիտի ըսէ որ, գոնէ ա՛յս անգամ Մարզուանցին ասոր յարգը ճանչցած է, բայց այնպէս չէ. ի բաց առեալ արհեստաւոր մասը՝ կղերականք և մեծ ամիրայից ջոկը մաշու աստիճան կ՚ հալածեն որ խափանեն. ինչպէս հաւատարիմ անձինք հաւաստեցին մեզ, անպիտան անձ մը՝ անհաւատալի միջոցներ ձեռք առած է խափանելու համար, որ յիշելն անգամ զզուանք կ՚ազդէ և համոզած է որ ձգեն, յիշելով հայկական առածը թէ «...» բայց գոնէ այս անգամ մեր հայրենակիցք սրբած են իրենց վրայէն այն ամօթանն՝ որ երբեմն իրաւամբ տրուած է մեզ։

Չէի կրնար ձեր սուղ էջերն ասկից աւելի օգտակար նիւթով մը լեցնել, քանի որ կոչում բրած էք հայ արհեստաւորաց, որպէս զի իրենց փորձառութիւնը ձեզ յայտնեն, ահա ես կ՚առաջարկեմ զառաջինն որ արհեստաւորն՝ եթէ յառաջանալ կ՚ուզէ և հարստանալու փափաք ունի (եւ ո՞վ չունէր) պէտք է գիտնայ գրել կարդալ եւ հաշուել, առանց որոյ պիտի չկրնաք, ձեր ամենայն անձնուիրութեամբ հանդերձ օգնել արհեստաւորին, քանի որ կարդալ չգիտեր։

ՎՏԱՐԱՆԴԻՆ

ՀԱՅ ԿԻՆԸ

Ցայտնի է թէ երեւելի ռուս ուղեւոր Բժ. Ելիսէեվ, Ռուսիոյ կայսերական աշխարհագրական ընկերութեան կողմէ անցեալ տարի քննասիրական պտոյտ մ՚ըրաւ ի Փոքր Ասիա։ Պ. Ելիսէեվ վերադառնալով ի Բեդերսպուրկ սկսաւ հրապարակային դասախօսութիւններ ընել իւր ուղեւորութեան մասին նոյն ընկերութեան սրահին մէջ. Երիտասարդ ուղեւորին դասախօսութեանց ներկայ կը գտնուէին կայսերազուն իշխաններ և ամենանշանաւոր գիտնական դասն։ Մի քանի ամիսներ առաջ Պ. Ելիսէեվ խօսեցաւ Հայ ժողովրդեան բարոյական առաւելութեանց մասին։ Երիտասարդ ուղեւորն անբա՛ն փայլուն կերպիւ ներկայեց հայ ժողովուրդն, որ մեծահամբաւ ունկնդիրներն, համակրելով Հայոց ընտիր նկարագրին, սկսան ջերմապէս ծափահարել։ Ռուսք առ հասարակ բաւական աննըպաստ գաղափար ունին Հայոց նըկատմամբ, ուստի երբ կայսերական ընկերութեան սրահէն և նա մանաւանդ իրենց պաշտօնական և առաջնակարգ մի ուղեւորի բերանէն կը լսեն ընտրելագոյն բանախօսութիւն մը Հայոց վըրայ, անտարակուսելի է թէ կը յեղաշրջեն իրենց կարծիքը։

Պ. Ելիսէեվ դեկտեմբեր 7ին արտասանեց իւր հինգերորդ բանախօսութիւնն իրեն նիւթ ունենալով արեւելեան կանանց վիճակը. «Մեր այս հինգերորդ դասախօսութեան նիւթը պիտի լինի Արեւելքի քրիստոնեայ և կէս քրիստոնեայ ազգերու կանանց վիճակն. և անտարակոյս ամենէ առաջ պիտի խօսիմ հայուհիներու մասին». այս յառաջաբանով սկսաւ Պ. Ելիսէեվ. Սակայն դեռ կանանց վրայ չ՚խօսած, ընդհանուր տեսութիւն մ՚ըրաւ հայ ազգի նկատմամբ. պատմեց հայ ժողովրդի ընտանեաց նահապետական կազմակերպութիւնը ճիշդ այն գոյներով, որպէս նկարագրած են Աբովեան, Րաֆֆի, Պռօշեան, Աղայեան և այլք, ապա անցաւ հայ կնոջ։

«Հայ կինն իւր ընտանեաց ամբապինդ հիմն է. Ասիական և ոչ մէկ ազգի մէջ կինն այնչափ բարձր աստիճանի վրայ կը գտնուի, որպէս Հայոց մէջ. Հայ կինն իւր ամուսնոյն արժանաւոր օգնականն է, արչալոյսէն մինչև կէս գիշեր կ՚աշխատի առանց յոգնելու, մի խօսքով նորա ոսկի ձեռքերէն վար չիյնար աշխատութիւնը. Ճշմարիտ է, հայուհւոյն չափ կ՚աշխատի և աւագուտ անապատի աղջիկը, սակայն նա այլապէս ընել անկարող է. ամուսինն իւր ամբողջ ժամանակը կ՚անցունէ զըւարճութեանց մէջ ուղտի կամ ձիու վրայ, որով ընտանեաց բոլոր հոգը կը ծանրանայ կնոջ վրայ. Հայ կնոջ համար չկայ այսպիսի ստիպողական հարկ մը, սակայն նա ինքնակամ կ՚աշխատի իւր առն չափ. Հայուհւոյ ձեռօք պատրաստուած ճերմակեղէնը, բըրդեղէնը, մետաքսն ոչ միայն կը բաւեն իւր ընտանեաց, այլև ի վաճառ կը հանուի նոցա մի մասն. Հարկ է աչօք տեսնել այն նահապետական գործիներն որոցմով կը գործեն նոքա, և ապա զարմանալ նոցա աշխատութեան բարձր արժանեաց վրայ. Դուք չպիտի հաւատաք թէ այն սիրուն ապրանքներն որ կը վաճառուին տեղւոյս արեւելեան վաճառատանց մէջ, պատրաստուած են այդ գործիներով. Հիանալի են Կարինի գուլպաներն, Երզնկայի մետաքսեղէնը, Վանի անթափանց չալերն եւն, եւն. Արեւելեան միւս ազգաց մէջ եթէ կը մեռնի ընտանեաց արու պաշտպանը, կինը կը մնայ չուարած, կը դիմէ մուրացկանութեան և անպատուաբեր արհեստի մը. Այսպէս չէ՛ հայուհին. Դժբաղդութեան այդ պարագային հայ կինն աւելի եւս արիաջանութիւն կ՚ըստանայ և առանց վհատելու կը պահպանէ իւր զաւակներն. Եթէ աղքատ է, կը գնէ փոքր ինչ բուրդ, կը մանէ, կը լուայ իւր ձեռքով, կը մաքրէ, կը գըզէ, կը մանէ, ապա կը վաճառէ աւելի չատ բուրդ գնելու համար, և կամ գուլպա կամ չալ կը գործէ. Հայուհին կ՚աշխատի, կը մանէ կամ կը գործէ, երբ կուզեւորի տեղ մը կամ կ՚երթայ եկեղեցի. Ըսենք թէ դատարան կոչուած է ո և է պատճառաւ, դարձեալ չբաժնուիր իւր աշխատութենէն, իւր ընելիքն հետը կ՚առնու և կաշխատի մինչեւ որ իւր կարգն հասնի. Ո՛րչափ ճշմարիտ է ուղեւորի մը ըսածը թէ «...» որ տակաւին անլուծելի կը մնայ յեւրոպա, արդէն լուծուած է Հայոց մէջ։» Այս պատճառաւ հայ ամուսինը կը յարգէ իւր կինն ի բոլոր սրտէ. Ստրկութեան վիճակն անծանօթ է հայ կնոջ. Հայ օրիորդն հրապարակ կ՚ելնէ առանց քողի, որպէս կ՚ընեն ասիական չատ ազգեր. Գեղեցիկ է հայուհին. դիմաց մութ սպիտակ գոյնը, սեւ սեւ աչերն, երկար ու սեւ մազերը, խիտ և հրապուրիչ յօնքերը, փոքր ինչ մեծ քիթն հայուհւոյն կ՚ընծայեն մի ինքնուրոյն գեղեցկութիւն. Այլ դժբաղդաբար չուտով կ՚անհետանայ Հայաստանի աղջկանց հիանալի գեղեցկութիւնը. 26 ամեայ հայուհւոյ դիմաց վրայ կարելի չէ տեսնել վաղեմի գեղեցկութեան հետքն. Հայուհին կը հագնուի խիստ ընտիր ճաշակաւ, ունի ինքնուրոյն սիրուն զգեստ. սակայն [illegible] որո՞յ տուն չէ կործանած. Հայուհին ալ մտային կը զոհէ իւր գեղեցիկ զգեստն, հագնելով եւրոպականն. Զգիտեմ ինչո՞ւ եւրոպականի կը վերածեն իրենց այդ հիանալի զգեստը, քանի որ չի իսկ յարմարիր նոցա դիմաց։»

Ապա Պ. Ելիսէեվ, մոգական լապտերով ցոյց տալէ յետոյ քանի մը հայուհիներու պատկերներ, նկարագրեց նոցա զգեստը.

«Այլ սակայն արեւելեան սովորութիւնն այստեղ եւս հաստատած է իւր դրոշմն. Հայուհին ազատ է մինչեւ ամուսնանալն. Ամուսնութենէ յետոյ կը զրկուի որոշեալ արտօնութիւններէ, դէմքը կը պատուի քողով, չի խօսիր այլ եւս ոչ իւր երկան և ոչ նորա չափհաս բարեկամաց հետ. չի նստիր սկեսրոջ և սկեսրառներկայութեամբ, կը խօսի ձեռներով, նշանացի... այլ անդրանիկ որդին ծնանելէ յետոյ կարծես կը վերստանայ իւր նախկին իրաւունքներն, որոց ամբողջովին կը տիրապետէ 5-7-10 տարիէ յետոյ. Այնուամենայնիւ հայ կնոջ վրայ կարելի չը նշմարել Ասիայի կնիքը. Երբեք չեմ մոռնար դէպք մը որ պատահեցաւ ինձ վերջին ուղեւորութեանս պահուն, ի Փոքր Ասիա. Հիւր էի եւրոպական հիւպատոսի մը տան. ամուսնացած էր նա [illegible] հայուհւոյ մը հետ. Մինչեւ հրաժեշտիս վերջին ժամը, տանտէրը չէր ուզեր իւր հիւրին ցոյց տալ կինն, այլ վերջապէս դուրս բերաւ զնա պըճնազարդեալ. կինը մեզ հետ միասին նստաւ ճաշելու. Կը չիկնէր, չգիտէր ուր թաքցնել իւր ձեռներն. Եւ չկըրցաւ ճաշել. Կը խօսակցէի հետն, այլ իւր պատասխանները կը մռնէին իւր չըթանց վրայ. Այսպիսի ամչկոտ կիներ տեսայ և Կաւկասիացի Հայոց մէջ. Պիտի զարմանաք եթէ ըսեմ ձեզ թէ Հայոց մէջ գոյութիւն ունի հասարակորդութիւնն. Հայաստանի չատ կողմեր հասարակութիւնը կը սնուցանէ իւր անդամի որբացեալ ընտանիքները, մինչեւ որ սոքա կարողանան աշխատաւոր ձեռք մը հասուցանել իրենց մէջէն. Իսկ այրի կինն եթէ արդէն ունի զաւակներ, չամուսնանար երկրորդ անգամ, որովհետեւ ամօթ կը համարուի այդ....»

Պ. Ելիսէեվ իւր բանախօսութիւնն աւարտելէ յետոյ հայ կանանց վերաբերմամբ, սկսաւ խօսիլ Փոքր Ասիոյ միւս ժողովրդոց կիներու մասին։

ԶՄԵՌԸ

Բանիւրժ վաթսուն երեք միջոց գիտէր տակ հայթայթելու համար։ Արեւելքի բաժանորդ մը կը գրէ մեզ թէ ինք մէկ միջոց գիտէ հարբուխը բուժելու համար, այն Ժէռոտէլի բաղիլյ առնուլ։ Մեր բաժանորդը կ՚ըսէ թէ Պ. Ժէռոտէլ չատ մտերիմ լինելու է Դիտարանին հետ, որովհետեւ դիտած է թէ Պ. Ժէռոտէլի առաջին ծանուցումները միշտ քանի մը օր առաջ կը դրուին ամենախիստ օդերէն։

Առանց խորհրդածելու կ՚արտագրենք այս դիտողութիւնն որ հրճուանք պիտի պատճառէ ամեն անոնց որք ձմռան երեսէն կ՚ապրին, մուշտակավաճառները, փայտավաճառներն, անուշագործներն և մանաւանդ Ժէռոտէլի բաղիլյներ վաճառող դեղագործներն. Այս բաղիլյները պէտք չէ չըփոթել վանդուոր և ապարդիւն կեղծերու հետ զորս անպարկեշտ խանութպաններ կը ջանան վաճառել Ժէռոտէլի ճշմարիտ բաղիլյներու տեղ. (Պէտք է պահանջել անուան ճիշդ ուղղագրութիւնը։)

Ժէռոտէլի ճշմարիտ Բաղիլյները կը գտնուին ի Կ. Պոլիս, Պոն Մարշէ, Դեղագործական Մթերանոց, Ն. և Ժ. Բանկուք եղբարք, Թիլթօս, Նէտէլօս, Թէոտորիտէս, Վէնսան Քասարեան, Տ. Ն. Մէգվքի, Ա. Դոստորիտէս, Աքէսդորիտէս.— ի Պոլիս, Նէտէլքոս և Ընկ.։ —Իզմիր՝ Մ. Բանզուք։ — [illegible] (Սուրիա), Ա. Պալեան։

ՄԷԿ ԵՐԿՈՒ ՇԱԲԱԹԷՆ

Վ. Արսլանեան և եղբարց գրատունը պիտի սկսի թիւ առ թիւ ծախել Փարիզու հետեւեալ գլխաւոր թերթերը՝ Պոն մաչէի եւ Վէյսի գներէն աւելի աժան գներով. ԼԸ ԹԱՆ —ՖԻԿԱՐՕ— ՓԱՐԻ ԻԼԼԻՒՍԹՐԷ։

Վերջնոյս օրինակներն ի տես դրուած են մեր գրատան մէջ Զաքմաքճըլար եօգուշ թիւ 51։

Կը խնդրուի որ փափաքողք հաճին կանխաւ իրենց հասցէն յանձնել, որպէս զի հարկ եղած յանձնարարութիւնքն ըստ այնմ լինին։ 1384

Տօքթէօր ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ ՄԱՍԻՍ որ քանի մը տարիներ աստ և Անդրիանուպոլիս բժշկութեամբ պարապելէ յետոյ Վիեննա ուղեւորած էր, այժմ կրկին Կ. Պոլիս հաստատեալ լինելով, ամեն Երեքշաբթի, Հինգշաբթի և Շաբաթ օրերը ժամը 7-9 Սուլթան Մահմուտի դամբարանին դիմաց ԷՄԻՐ ՉԷՅԱՆ դեղարանը և 9-10 Պալը Այի ճատտէսի ԹԻՐՔԻՅԷ դեղարանը կը գտնուի և հիւանդ կ՚ընդունի։

. Մասնաւոր դարման և խորհուրդ կ՚ըստանան ստամոքսի, աղեաց, մորթի եւ ծննդա-միզական գործարանաց հիւանդութիւններէ տառապող անձինք։

1394 . 5—20

Յ. ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆ

ԳԻՆԻ

ԳԱՐԹԱԼԻ ՄԷՋ իւր այգիներու խաղողէն եւ իւր ձեռօք պատրաստուած, զուտ և անարատ, կը վաճառուի Յ. Սուքիասեան է. Փինարի քով

ՂԱԼԱԹԱ, ԵՐԼԵՑԸՃ ԽԱՆ, Նº 4 և 5

Այս գինիներուն ամեն տեսակներէն 1889ի արուեստահանդէսին պիտի ղրկուին, ըստ այնմ մեծ խնամքով պատրաստուած են։

1397 2—5

ՏՕՔԹԷՕՐ ՏԻԳԻՆ ՊԱՍԵԱՆ

Մանկաբարձ Տէօքթէօր Տիկին Պասեան որ երկար տարիներէ ի վեր ըրած փորձերովը, կատարելագործած է մանկաբարձութեան արուեստը, կը գտնուի ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերը միջօրէէն յետոյ, ի Պոլիս կամուրջին գլուխը Վ. Ծաննի դեղարանը, ի Մահմուտ Փաշա Գ. Գափամաճեանի դեղարանը, ի Կէտիկ Փաշա Կեդրոնական դեղարանն և Սկիւտար իւր տունը, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ փողոց թիւ 3

ՏՕՔԹԷՕՐ ՊԱՍԵԱՆ

Տէօքթէօր Պասեան մանկաբարձութեան արուեստին և կանանց ու տղայոց վերաբերեալ հիւանդութեանց իբրև մասնագէտ իւր ուսումը կատարելագործած է ի Վիեննա, ի Բարիզ և ի Լոնտոն 18 տարուան փորձառութեամբ։

Տէօքթէօր Պասեան ձրիաբար կը դարմանէ աղքատներն իւր տան մէջ Սկիւտար Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ փողոց թիւ 3. ամեն ուրբաթ եւ կիրակի օրերը միջօրէէն մինչեւ իրիկուն։

Ի դիւրութիւն իւր յաճախորդաց ամեն երկուշաբթի, չորեքշաբթի և չաբաթ օրերն պիտի գտնուի ի Պոլիս կամուրջի գլուխն Վ. Ծաննիի դեղարանը, ի Մահմուտ Փաշա Գ. Գաբամաճեան դեղարանն եւ ի Կէտիկ Փաշա Կեդրոնական դեղարանն։

1323 18—30

Ամեն տոնոք որ Ջղային հիւանդութեամբ կը տառապին և որք կ՚ուզեն բուժուիլ գլխացաւէ, քնատութենէ, անդամալուծութենէ են են այն [illegible] դրութեամբ զոր ուսուցիչք ՇՕԻ, ՐՈՀՐԻԿ, ՔԱՌԻՋՕ, ՄՈՒՆԵՔ ներբողած են, կը հրաւիրուին կարդալ իմ տետրակս որ կը խօսի Ջղային հիւանդութեանց վրայ, 16րդ տպագրութիւն։ Ձրիաբար կը ղրկուի Վէլից դեղարանէն։ Եւրոպէ Պալըբըմ, Ղալաթիա, և Տր. Շմիտխէ, յԱդրիանուպոլիս։

Տր. Բ. ՎԷՑՄԱՆ

Վիլշոֆէն Նախկին զինուորական բժիշկ

1236

ՇԱՀԱԻՈՐ ԱԶԳ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԵԱՑ

Կայս. կառավարութենէն մասնաւոր հրամանագրով արտօնութիւն առած ենք Րումէլիի երկաթուղեաց վիճակահանութեան բաղդատոմսեր ծախել։

Այս անգամ 108 երորդը պիտի քաշուի, յառաջիկայ Եւր. փետրուար 1ին, այսինքն յունուար 20 ին 1888։

500 թիւեր պիտի չահին։ Առաջին պարգեւն է 300,000 եւ երկրորդը 25,000 ֆրանք։

Ասոնցմէ զատ 48 թիւեր եւս այլ եւ այլ մեծ պարգեւներ՝ իսկ մնացեալ 450 թիւերը 400 ական ֆրանք պիտի չահին։

Այս առթիւ բաղդատոմսեր պատրաստած ենք, որք Սակարանին տնօրինութեան յատուկ կնքով վաւերացած եւ դրոշմուած են։

Սոյն բաղդատոմսերը կը ծախուին մ մեր Դրամատնեակիս մէջ։ Շահելի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդատոմսին գինն է 7 ուկէս՝ կէսինն 5՝ եւ մէկ չորրորդինը 3 դահ. ինչպէս նաեւ 2 թիւ միասին 5 դահ. Գաւառներէն հնչուն դրամի տեղ նամակի [illegible] ալ կ՚ընդունուի. Թղթատարի ծախքը գնողին կը վերաբերի։

Դիմել ի Ղալաթիա կամուրջին գըլուխը թիւ 33 ի Դրամատնեակ Գուլագսըզեան։

Տնօրէն

520 ՏԻԳՐԱՆ ԱՐԾՆԵԱՆ

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Ընդ հովանաւորութեամբ Առեւտր. Սենեկին

9 Սէնդ Վիքդուար փողոց 9

Արհեստական ուսմանց տեւողութիւնն երկու տարի է։ Սակայն նախապատրաստական տարի մը, անհրաժեշտ այն օտարականաց համար որք ըստ բաւականին չեն գիտեր ֆրանսերէնն, յաւելցեալ է երիտասարդաց որոց նախնական կրթութիւնը չատ տարրական է։ Նուազագոյն տարիքն է 14։ Ցերեկեայ աշակերտք 600 Ֆրանք, գիշերօթիկ 1900 Ֆր։ Դիմել վարժարանին տնօրէնին։ 1230 16—25

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Salonica Gaz Vorks Company Ընկերութիւնը վճարած լինելով իւր 33,000 Օսմ. ոսկւոյ դրամագլխի բաժնեթղթոց դրոշմի կանոնական տուրքերը, կը ծանուցանէ բաժնետերց թէ կը մնայ միայն ներկայացնել զայնս՝ երկու օրինակ թուական Պորտըրայի մը հետ՝ առ Մասնաւոր վարչութիւնն—կեդրոնական գրասենեակ Դրոշմի—Ղալաթիա, Պալըքանէ, ուր դրոշմման վերաբերեալ ձեւակերպութիւնք պիտի կատարուին առանց ծախսի բաժնետերց համար։

Կ. Պոլիս, 17/19 դեկտ. 1887

1406 5—7

THE WESTERN INSURANCE COMPANY LIMITED

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ընդդէմ փոխադրութեան վտանգաց

Արեւելքի համար Ներկայացուցիչ

ԳՈՋՄԱ ՏԷՄԷԴՐԻԱԴԻՍ ԵՒ ԸՆԿ.

Կ՚ապահովագրուին չոգենաւով, երկաթուղով և առագաստանաւով ղրկուած ապրանքներ։ Կ՚ապահովագրուին նաև դրամ, գոհարեղէն, արժէթուղթ և այլն պարունակող ծրարներ որք յանձնուած են թղթատարական վարչութեանց կամ փոխադրութեան Ընկերութեանց։

Գրասենեակք՝ Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Էլպիկ խան, թիւ 8, 9 և 10։

1381

ԺԱՆ ԲՍԱԼԴԻ.— ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոր բացուած Բերայի Մեծ փողոցը, 127, և ի Գուլէ-Գափու, կոլաթայի աշտարակին դիմաց և Եազըճը փողոցին քով, թիւ 657.— ՄԵԾ ՄԸ ԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՀԿԱՐԱՍԵԱՑ, Նոյն փողոց թիւ 657, 659, 661, 663.— Ամեն տեսակ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ.— ՇՔԵՂԱԿԵՐՏ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ամեն ճոխութեամբ և կատարելութեամբ.— Ամեն տեսակ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ.— Սրահներու համար ամեն տեսակ օթոցներ, գամալքներ, թիկնաթոռներ, աթոռներ.— Ամեն տեսակ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ և հազար տեսակ ուրիշ կարասիներ.— ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ալ կ՚ընդունուին, կարճ պայմանաժամի համար.— ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ, ՎԱՅԵԼՉՈՒԹԻՒՆ, ԱԺԱՆՈՒԹԻՒՆ։

Ծան. Զչփոթել ԲՍԱԼԴԻ ԵՂԲԱՐՑ վաճառատան հետ։ 691

ԱՄԵՆՈՒՐԵՔ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

Ս. ԺՈՐԺԻ ՌՈՄԸ

ՃԱՇԱԿԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱՂԴԱՏԵՑԷՔ

ԻԼԱՆ

ՇԷՀԻՐ ԷՄԱՆԷԹԻ

Քեաղըտխանէ սու մաքինալարը իչին պիր աէնելիք լիւզում օլան պին աէքսէն թօն մատէն քէօմիւրինին պիլ մինագասա գարարը դաթիսի քեանունը սանինին օն աէքիզինճի բազար իրթեսի կիւնիւ վիլիյէճէկինտէն, իթասընա թալիպ օլանլարըն Շէհիր էմանէթի մեճլիսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

9 քեանունի սանի 303 1467

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

531

ՆՈՐԹՔ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,978,946
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 1,788964

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՍՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 3,131,348
ՀԱՍՈՅԹ 1885 ՏԱՐՒՈՅ 898,072

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի փոխադարձ ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած գրաւական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան փոխադարձ գիրենք ներկայացնել. նաև երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ծխոյն համար մինչեւ ցարդ տուժած վնասնին 15,000,000 Անգլիական Ոսկին կ՚անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ,

ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,597

Ընկերութիւնս կ՚ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և գրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գումիսիօն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ՄԻ ԳՆԷՔ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅ ՄԸ

ԱՌԱՆՑ ՆԱԽԱՊԷՍ ԱՅՑԵԼԵԼՈՒ

ՍԻՆԿԷՐ

Ամերիկեան գործարանի մթերանոցներն ի ՂԱԼԱԹԻԱ, Եիւքսէք Գալտըրըմ,

120

Քարաքէօյի աղբիւրին դէմ.
ի ԲԵՐԱ, Կալաթա Սէրայի Լիսէին դէմ.
ի ՊՈԼԻՍ, Մահմուտ փաշա, 90

Ուրիշ ամէն տեղ՝ «Սինկէր»ի կարի մեքենային «կեղծերը» միայն պիտի գտնէք։

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆ

(Շաբաթական) 1135

ԲՈԼՈՐ ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ԲՈՒԺԱԿԱՆ, ՀՐԱՇԱԼԻ՛ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐ

ՀԱՆՔԱՅԻՆ ՋՈՒՐ ՁԻԹԼԻԻ

(ՄԵՐՁ Ի ՊՐՈՒՍԱ)

Պէօյիւքտէրէ տը Պուռսէ

1304 Սեֆեր 11 Թուական կայսերական իրատէով արտօնեալ—վարձատրեալ Բարիզի, Վիէննայի, Լոնտոնի, Ֆիլատելֆիայի, Անվէրսի, Ֆրանքֆորդի ցուցահանդէսներէն։

Ձիթլիի ջուրն, որ Արեւմուտքէն եկող համանման հանքաջուրերէն գերազանց է, շիշերու մէջ կը գրուի ընդ հսկողութեամբ Տր. Արիկեանի, պատուիրակ ի դիմաց առեւտրական վսեմ. նախարարին։ Մէն մի Ետիկէտ կրելու է քննիչ բժիշկին ստորագրութիւնը։ Հասարակութիւնը մերժելու է այն ամէն շիշերն որք չեն կրեր Պետութեան այս երաշխաւորութիւնը։

Այս հանքաջուրին յաջողութիւնն ապահովեալ է մարսողական խողովակին և լեարդին հիւանդութեանց մէջ, աւազախտի եւ յօդացաւի մէջ, շաքարախտի և փամփշտային խօլութեանց մէջ։

Ձիթլի չատ ախորժահամ հանքաջուր մ՚է, սեղանի համար պատուական ջուր մ՚է եւ չատ օգտակար է այն պարագային յորում ջուրերը վարակեալ են համաճարակ հիւանդութեանց առեն։ Իրենց առողջութեան նախանձախնդիր անձինք ջրշեղջներու, Պէնտերու եւ այլ ջուրերէն նախամեծար պիտի համարին Ձիթլին։

Ձիթլին կը դիւրացնէ մարսողութիւնն և կը կանոնաւորէ միւս բոլոր պաշտօնները։ Շատ օգտակար է նաեւ այն պարագային երբ պէպէօնով սնող մանուկները կաթէ կըտրելու է։

Ձիթլիի ջուրը շաբաթն երկու անգամ կը ղրկուի աղբիւրէն, այնպէս որ կարելի է վստահ լինիլ թարմ վիճակի մէջ գտնել զայն ի մթերանոցս։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը ծախուի ի կեդրոնատեղին Ընկերութեան, 13, Ճելալ Պէյ խան, եւ ի Մասնաճիւղս՝—Բերա, Պ. Ալիբրանտի, դեղարան Տէքլա Սօստա, 169.—Պոլիս, Պ. Մէգվիճի, դեղավաճառ, 24, Եէնի ճամի փողոց.—Ֆ. Թէրճիման, դեղագործ, Ճղալօղլու, Պարսկական դեսպանատան մօտ.—Աչըքպաշ, դեղագործ ի Վէզնէճիլէր.—Ղալաթիա, Պ. Մավրոգօ, վաճառական, Մալթըզ փողոց, 34.—Պէշիքթաշ, կեդրոնական դեղարան.—Թէրապիա, Սավա Սրօնօբուլօ.—Պէօյիւքտէրէ, Սողիրաքի Թէօխարիտի, վաճառական.—Գատը գիւղ, դեղարան Լէոնիտա Անթիբա.—Իւսկիւտար, Սդավրաքի Նուրլօբուլօ, դեղագործ։

Պարապ շիշերը ետ կ՚առնուին։

1054

ԲԺԻՇԿՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՒՑԷՔ

ԲԱՌՏԻՆԱ (Գորսիքա), Բնական հանքաջուր երկաթախառն, թթուային, կազային. ամենազդու դարման ընդդէմ արեան տկարութեան, դեղնութեան, տենդի, ստամոքսի ցաւերու, եւ արեան նուազութենէն յառաջ եկած ամեն հիւանդութեանց, ՀԱՆՔԱՅԻՆ ԲՈԼՈՐ ՋՈՒՐԵՐԷՆ ԳԵՐԱԶԱՆՑ։

Հանքին տէրն է Ֆ. Մոլինարի, 2, Պոլօ փողոց, Մարսիլիա։ Կ. Պոլսոյ մէջ գործակալք են ԳԱՌԱՎԻԱ եւ ԲԵՌՏԻՖԻՐՏԻ, Ասա խան, 4, Մաքսի փողոց, Ղալաթիա կը ծախուի գլխաւոր դեղարանաց մէջ։

621

PILULES DE CATRAMINA BERTELLI

A. Bertelli & C.

A. BERTELLI E C. MILANO MARCA DI FABBRICA

ԳԱՏՐԱՄԻՆԱՅԻ ԳԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Այս դեղ կը ներկայէ այս վերջին տարիներս բժշկութեան մէջ եղած մեծագոյն գիւտը։

Տօքթօր Ա. ՊԵՐԹԷԼԼԻ Նովելինօ պարզ խէժը զտելէն հանած է մասնաւոր բաղադրութիւն մը, զոր Գատրամինա կոչած է։ Այս բաղադրութեամբ պատրաստուած գեղահատները ապահովապէս կը բժշկեն քիչ ժամանակուան մէջ շնչափողի բոլոր հիւանդութիւնները, ինչպէս

ՀԱԶ, ԽՌՉԱԿԱՏԱՊ, ՊՐՈՆՇԻՏ, ԹՈՔԲՅԱՒ, ՀԱՐԲՈՒԽ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԻՒՆ և մինչև իսկ ԹՈՔԱԽՏ։

Շատ գիտուն կը գործածուին եւ ախորժ համ մ՚ունին։ Տուփերն անգամ գիտուն կը գործածեն զայնս և անոնց վրայ պատուաւոր կերպով կը ներգործեն։ Մարսողութիւնը կը դիւրացնեն։ Բոլոր բժիշկք յերկնապէս կը յանձնարարեն զայնս եւ Կալէթ տը Էօբի, Օսբէտալ Տ'էթալ տը Պօռնի, Կ'լէթ Մէտիքալ տը Միլան, Օսբէտալի Ճէնէրալ Թե Բէռռաբըթըթ, փոստալ Էնֆէրմէրիի տը Սէրպի (Նորա) գործածութեան համար են։ ԻՏԱԼԻԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ բժիշկ ՄԱՏՐՈՆԵ անձամբ տեսնելով զայն պատուական գեղահատներն եւ Եւրոպայի համալսարաններէն ԵՐԿՈՒ ԼՈՆՏՐԱ կ՚ըսէ թէ անփոխարինելի օգտակարութիւն մ՚ունին։

Գատրամինայի գեղահատները կը ծախուին 2.50 Ֆրանքի եւ կը գտնուին իտալիոյ եւ օտար երկրաց ամեն լաւ դեղարանաց քով։

Ա. ՊԵՐԹԷԼԼԻ ԵՒ ԸՆԿ. տունն, դեղագործ—քիմիագէտ ի Միլան, այս գեղահատները տէրը, երբ փոխ կը ղրկէ չորս տուփ (որք կը պարունակեն ամենէն ծանր գեղահատներն) առանց փոխադրութեան ծախքի աշխարհիս չորս կողմն, եթէ կանխաւ ստանայ 9.50 Ֆրանք։

Ամեն երկրի մէջ արտօնեալ են։

Պահանջել գործարանին վաճառական նշանն եւ ստորագրութիւնը։

Զուիցերիոյ համար միակ ներկայացուցիչն է Օլիւոս Ամտ ի Լուգան։ Հիւսիսային Ամերիկայի համար Գօրլօ Ֆ. Հօֆեր եւ ընկ. ի Ճենովա։ Կ. ՊՈԼՍՈՅ մէջ ներկայացուցիչն է ԺՈԶԷՖ ՊԱՐԿԻՆԻ, Նորզանճըլար փողոց, 69, Ղալաթիա (փաճառատան Գազօզու)։

1244

HUILE DE HOGG

ՄՈՐՈՒ ՁԿԱՆ ԲՆԱԿԱՆ ԻՒՂ

Որոյ ազդուութիւնն հաստատուած է 25 էն աւելի տարիներու փորձով հետեւեալ հիւանդութեանց համար. կուրծքի հիւանդութիւն, թոքախտ, թոքառաջեց հիւանդութիւն, հազ, բրոնխ, յամառ հազ, խոլ, աղային գեղձերու ուռոյցներ. մորթի հիւանդութիւնք, արիւն, սպիտակ ղաշտան, ընդհանուր տկարութիւն եւ այլն. Նաեւ տկար եւ փափկակազմ տղաքները զօրացնելու համար շատ դիւրաւ կը խմուի։

Օգուշանալու է սովորական իւղերէն և մանաւանդ անոնցմէ որ շահավետական նպատակներով բնական իւղերու տեղ և երբ թէ անոնցմէ աւելի ազդուութիւն և ախորժ համ տալու համար շինուած են։ Այն իւղերն ուրիշրանի չեն ծառայեր բայց միայն ստամոքսը ընդդուխայն զզուելու և հոգնեցնելու, երբեմն շատ վտանգաւոր ևս կրնան ըլլալ։

Բնական և զուտ ձկան իւղ գտնելու ապահովութեան համար պէտք է գտնել ՀՕԿԻ ԻՒՂԸ, որ եռանկիւնի շիշերով կը ծախուի։ Պահանջել հօկի անունը և Բարիզի բժշկական Ճեմարանին քիմիական գործոց գլուխ Պ. Լըսիւէօրի վկայութիւնը որ իւրաքանչիւր շիշի էթիգէթին վրայ կը գտնուի։ Տէքլա Սուտայի եւ այլ Պոլսոյ համբաւաւոր դեղավաճառաց քով կը գտնուի։

1883 տարւոյ յունուար 1 էն սկսեալ հօկի մորու ձկան բնական իւղի շիշերուն էթիքէթներուն վրայ Գաղիոյ կառավարութեան հնիքն պիտի գտնուի ուրեմն այս մասին ուշադրութիւն ընել։

Hogg

գործարանի նշանը։

ՄՈՎՊՐՈՍՅԿԱՆՆԵՐԻՆՎՆԵՐՈՑ ԱՆՁԱՄՆ ԵՒ ԱՆՀՈՍ

Ընդհանուր յանձնակատար ի Կ. Պոլիս՝ Ֆ. Գ. ՏԱՆՊԷՕ, Պոլիս մսրըչար շուկայ թիւ

1257

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԳԱՌԼԸՄԱՆՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԵՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Սոյն վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հըջազգեստներ, քօուէներ, օժիտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ։

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ։

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ։ Նոյնպէս Անգլիայէն, Իտալիայէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ եւս ապրանքներ կը բերուին։

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարէնը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրօշմով ղրկուի։

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ՚առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը։ 1180

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ,

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՑ

Ընդ մէջ Անվէրս, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԼՍԸՆ

ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	2,000	[illegible]	4,500
[illegible]	3,000	[illegible]	4,300
[illegible]	1,300	[illegible]	2,500
[illegible]	1,500	[illegible]	2,000
[illegible]	1,200	[illegible]	2,000
[illegible]	1,000	[illegible]	5,000
[illegible]	1,600	[illegible]	3,000
[illegible]	2,500	[illegible]	4,500
[illegible]	2,100	[illegible]	2,000
[illegible]	2,000	[illegible]	1,200
[illegible]	3,700	[illegible]	3,200
[illegible]	2,500	[illegible]	1,700
[illegible]	1,800	[illegible]	2,800
[illegible]	2,600	[illegible]	1,400
[illegible]	1,600	[illegible]	3,200
[illegible]	800	[illegible]	5,000
[illegible]	1,700	[illegible]	5,500
[illegible]	1,600	[illegible]	3,500
[illegible]	1,500	[illegible]	1,000
[illegible]	2,200	[illegible]	2,000
[illegible]	1,600	[illegible]	2,000
[illegible]	1,200	[illegible]	4,300
[illegible]		[illegible]	1,200
[illegible]	3,000	[illegible]	3,000
[illegible]	3,000	[illegible]	1,300
[illegible]	1,200	[illegible]	2,800
[illegible]	2,300	[illegible]	3,600
[illegible]	2,000	[illegible]	1600
[illegible]	2,200	[illegible]	3,000
[illegible]	2,000	[illegible]	410

Քանիս շոգենաւն, Նաւապետ Նիլ, ընդհանուր վաճառքով Հըլլէն ստոտ սատա։

Կրէմոս շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով առժամ կը բեռնաւորի ի Հըլ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւնները կան։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ Ն. ՀԷԼՏ ԵՒ ՈՒՏՅՕ Գործակալք Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ խան Ղալաթիա

851

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

„ՏՕՅՉԸՐ ԼՕՅՏ"

Ի ՊԷՌԼԻՆ

Շահաւոր պայմաններով կ՚ապահովագրէ ամեն տեսակ ապրանք, դրամածրարք եայլն, շոգենաւով եւ առագաստանաւով ուղարկուած։

Ընդհանուր գործակալ Կ. Պոլսոյ
ՏԻՐԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
Թիւ 1 Հավուզլու խան, Պոլիս

791

ԱՊԱՀ. ՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Ի ՀԱՄՊՈՒՐԿ

Ընդհանուր գործակատար ՀԷՐՄ. ՀԷԼՊԻՆԿ
Կալաթա, Քարանթինա փողոց, Թիւ 9

ԼԱ ԹՐԱՆՍԱԹԼԱՆԹԻՔ

ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ ԿԱՊԱՀՈՎԱԳՐԷ
ՏՈՒՆԵՐ, ԽԱՆՈՒԹՆԵՐ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐ, ՇԱՐԺԱԿԱՆ
ԳՈՅՔ ԵՒ ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ

566

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվէրբուլ և Միջերկրական ծովու բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	300
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Նեբիւլա շոգենաւ նաւ. Պրաուն ամսոյս 11/23 ին Օտեսայէն աստ պիտի գայ և մէկ քանի օր կենալով Լիվըրբուլ պիտի երթայ ուղղակի։

Սեւաստիա շոգենաւ նաւ. Թօմսըն ամսոյս գէտի 14/26 ին Լիվըրբուլէն աստ կոպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ֆ. Թ. ՍԻԹՈՒԼ և ԸՆԿ. Ռուբէթօլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ
31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրբուլ

415

ԲԱՊԱԵԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒՈՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այս Թոֆիս	3,000	Պրգս
[illegible]	2,500	Ռոճըրս
[illegible]	2,500	Գրուիքշանք
[illegible]	2,500	Ռուիգս
[illegible]	3,500	Մորզ
[illegible]	2,800	Յօթըրիլ

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով կը փոխադրէ եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ Գործակալք

336

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԼԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիոյ և Բաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Ուղղակի և ուրիշ ուղևորութեան

Նաւագնացութեան, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն ԹԻՆԻՈԹԷ ՐԸՊՈՒԼ Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ Մահմուտէ փողոց, Թիւ 12

336

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրբուլի և Արեւելքի միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Յավօնեան	3700
Ալզասիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Ապաւլուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապեան	3700	Իլիրեան	5500
Պավարիան	6000	Իսգրեան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպեան	2200
Քաաթելեան	800	Լիպուրեան	2500
Սայրենեան	2000	Լիպեան	800
Տալմա	700	Օփորթօ	700
Էճիբըշն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնշիան	6800
Ֆալերնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւններ

Լեզպեան շոգենաւը նաւապետ Պօլ Լիվըրբուլէն ընդհանուր վաճառքով աստ հասաւ։

Անդալուզեան շոգենաւը նաւապետ Կուլա որ աստ կը բեռնաւորի ի մօտոյ գէպի Լիվըրբուլ պիտի ուղեւորի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՑՈՒԱՐՑ ԼԱՖՈՆԹԷՆ Գործակալ Թիւ 1, Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվըրբուլ

Գործակալութիւնք.

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Գորճըր Եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վլանժեան և ընկ.
Մալթա, Ա. Գամիլլերի.
Տիրա, Ս. Վօրօղօբուլօ Որդիք և ընկ
Զմիւռնիա, Պ. Ռոբերթօլ և ընկ.

546

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

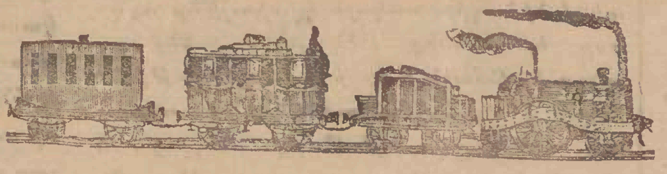

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1887, մինչեւ ցնոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	10	2	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42
	Առաւօտ											Իրիկուն									
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 15	6 49	7 17	7 45	8 15	8 41	9 10	10 11	10 37	11 10	11 38	1 49	2 17	2 50	3 46	4 14	4 47	5 16	5 49	6 18	6 44
Գում-գափու	6 27	6 58	7 26	7 54	8 26	8 50	9 19	10 20	10 46	11 19	11 47	1 58	2 26	2 59	3 55	4 23	4 56	5 25	5 58	6 27	6 53
Եէնի-գափու	6 32	7 2	7 30	7 58	...	8 54	9 23	10 24	10 50	11 23	11 51	2 2	2 30	3 3	3 59	4 27	5	5 29	6 2	6 31	6 57
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 39	7 8	7 36	8 4	...	9	9 29	10 30	10 56	11 29	11 57	2 8	2 36	3 9	4 5	4 33	5 6	5 35	6 8	6 37	7 3
Եէտի-գուլէ	6 44	7 12	7 40	8 9	8 37	9 4	9 32	10 34	10 59	11 33	12	2 12	2 39	3 13	4 9	4 36	5 11	5 38	6 13	6 40	7 8
Մագրիգիւղ	6 57	7 24	7 51	8 21	8 52	9 16	...	10 46	...	11 45	...	2 24	...	3 24	4 21	...	5 23	...	6 25	...	7 20
Այ Ստեֆանօ	...	7 33	...	8 30	9 4	9 25	...	10 55	...	11 55	...	2 33	...	...	4 30	...	5 32	...	6 35	...	7 29
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	...	9 14	...	...	...	...	12 3	...	...	...	...	...	...	...	...	6 43	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	1	41
	Առաւօտ										Իրիկուն										
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 40	...	...	...	...	...	...	...	...	...	1 40	...	...	...	...	...	...	...	6 2	...
Այ Ստեֆանօ	6 20	6 49	...	7 45	...	8 40	...	9 43	...	11 10	...	1 49	...	2 50	...	...	4 47	...	5 49	6 13	...
Մագրիգիւղ	6 31	6 59	7 27	7 55	8 23	8 51	...	9 53	...	11 20	...	1 59	...	3	3 56	...	4 57	...	5 59	6 27	...
Եէտի-գուլէ	6 43	7 11	7 39	8 8	8 35	9 4	9 38	10 5	11 4	11 32	1 27	2 11	2 44	3 12	4 8	4 41	5 10	5 43	6 12	6 42	7 6
Սամաթիա	6 47	7 15	7 43	8 12	8 39	9 8	9 42	10 9	11 8	11 36	1 31	2 15	2 48	3 16	4 12	4 45	5 14	5 47	6 16	...	7 10
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գափու	6 53	7 21	7 49	8 18	8 45	9 14	9 48	10 15	11 14	11 42	1 37	2 21	2 54	3 22	4 18	4 51	5 20	5 53	6 22	...	7 16
Գում-գափու	6 57	7 25	7 53	8 23	8 49	9 18	9 52	10 19	11 18	11 46	1 41	2 25	2 58	3 26	4 22	4 55	5 24	5 57	6 26	6 52	7 20
Կ. Պոլիս	7 5	7 33	8 1	8 31	8 57	9 26	10	10 27	11 26	11 54	1 49	2 33	3 6	3 34	4 30	5 3	5 32	6 5	6 34	7	7 28

Փոքր ծրարներն անխտիր կ՚ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց միջև բանող կառախմբոց մէջ միայն թիւ 1 և 2 կառաւմբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։

576

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ